

KALAALLIT NUNAANNI MEEQQANUT INUUSUTTUNULLU ISUMAGINNINNIKKUT SULINIUTIT

2011-MI SULINIUTINIK MISISSUINEQ

11:28

ELSE CHRISTENSEN
HELLE HANSEN

11:28

KALAALLIT NUNAANNI
MEEQQANUT
INUUSUTTUNULLU
ISUMAGINNINNIKKUT
SULINIUTIT

ELSE CHRISTENSEN
HELLE HANSEN

KØBENHAVN 2011
SFI – DET NATIONALE FORSKNINGSCENTER FOR VELFÆRD

KALAALLIT NUNAANNI ISUMAGINNINNIKKUT MEEQQANUT INUUSUTTUNULLU
SULINIUTIT

Immikkoortortami pisortaq: Anne-Dorthe Hestbæk
Meeqqanut inuusuttunullu immikkoortortaq

Misissuinermi malinnaatinneqartut:

Kisea Bruun, KANUKOKA

Dora Kleist, Departementet for Familie, Kultur, Kirke og Ligestilling

Aaja Chemnitz Larsen, Kommuneqarfik Sermersooq

Tina Dam Rasmussen, MIPI

Hannah Ilima Packness Wilson, Departementet for Familie, Kultur, Kirke og Ligestilling

Kirsten Ørgaard, Børne og Ungehuset I Nuuk

ISSN: 1396-1810

ISBN: 978-87-7119-033-5

e-ISBN: 978-87-7119-034-2

Layout: Hedda Bank

Forsidefoto: Polfoto/Cyranek Ireneusz

Oplag: 200

Tryk: Rosendahls – Schultz Grafisk A/S

© 2011 SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd

SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd

Herluf Trolles Gade 11

1052 København K

Tlf. 33 48 08 00

sfi@sfi.dk

www.sfi.dk

SFI-p saqqummersitai sumit pisuuneri erseqqissumik nalunaarutigalugit
issuarneqarsinnaapput.

Alaaserisat SFI-p saqqummersitaanik eqqartuisut, allaaserinnittut, innersuussisut
imaluunniit issuaasut SFI-mut nassiateqquneqarput.

MAI

	SIULEQTUT	5
	EQIKKAANEQ	7
1	KALAALLIT NUNAANNI ISUMAGINNINNIKKUT MEEQQANUT INUUSUTTUNULLU SULINIUTIT	11
	Siunertaq	11
	Periuseq	12
	Apersuinermi immersugassaq	13
2	KALAALLIT NUNAANNI SUUT SULINIUTAAPPAT?	15
	Illoqarfinni nunaqarfinnilu suliniutit	17
	Sivissuseq	18
	Suliniutit ilusaat assigiinngitsut	19
	Siunertaq	22
	Sullinniakkat	24

3	SULINIUTINIK PIGINNITTUUNEQ	
	ANINGAASAQARNERLU	27
	Aningaasalersuineq	28
	Suliniutit aningaasaateqarfinit tapiiffigineqartartut	31
	Suliniutit aningaasaateqarfinit tapiiffigineqartut sullinniagaat	32
	Suliniutit aningaasaateqarfinit tapiiffigineqartut siunertaat	33
	ATUAKKAT NAJOQQUTASSARSIORFIIT	37
	SFI PILLUGU NALUNAARUSIAQ 2010 MEERSOQ	41

SIULEQTUT

Kalaallit Nunaanni meeqqanut inuusuttunullu isumaginninnikkut suliniuteqariaaseq allanngoriatporq. Meeqqanut inuusuttunullu isumaginninnikkut siuliteqariaaseq ullutsinnut naleqqunerulersinniarlugu ukiuni kingulliunerusuni suliniuteqarluni Ilaqutariinnermut, Kultureqarnermut, Ilageeqarnermut Naligiissitaanermullu Naalakkersuisoqarfik misiliivoq. Illoqarfinni tamangajanni ilaqutariinnut sulliffiviit pilersinneqarsimapput, aammalu meeqqanik inuusuttunillu pitsaanerusumik ikiorsiisarnissaq sulissutigineqarluni. Aamma meerarpaaluit sumiginnagaasarnerat eqqumaffigineqartorujusuvoq, ilaatigullu tamanna peqqutaalluni meerarpasuit (pingaartumillu inuusuttut) angerlarsimaffiup avataanut inissinneqartarput.

Suliassarpassuilli aqqitassat amerlapput. Imaattariaqanngilaq suliassat suut siulliullugit suliarineqassanersut isumaqatigiissutigeqqaarlugit aatsaat suliartoqartassasoq, soorlu aamma aqqiisummik pitsaasumik ataasiinnarmik nassaarnissaq ajornaatsuinnaasanngitsaq.

Suliniutit suuneri tamakkiisumik paasiuminaassinnaapput imaluunniit nunarujussuarmi taama angitigisumi najukkani assigiinngitsuni qanoq pisoqarnera paasiuminaattarluni.

Kalaallit Nunaanni meeqqanut inuusuttunullu isumaginninnikkut suliniutit pillugit nalunaarusiaq nunatsinni 2011-mi suliniutinik siullermeerluni tamakkiisumik takussutissiivoq. Tassunga ilaallutik nunap immikkoortuini assigiinngitsuni suliniutit assigiinngitsut aqunneqarnerat aningaasalersorneqarnerallu, kiisalu suliami suna anguniarneqarnersoq.

Nalunaarusiamik suliarinnipput ilisimatoq seniorforsker, mag.art. Else Christensen aammalu ilisimatuumut suleqataasoq, cand.oecon. Helle Hansen. Med.o.kir.dr., meeqqat nakorsaat Annlis Sönderholm misissuinermini suleqataanani nalunaarusiamik nalilersuisuuvoq pitsaasunillu siunnersuuteqartarsimalluni oqaaseqaateqartarsimallunilu.

Nalunaarusiamik aningaasalersuisuuvoq Villum Fonden.

København, august 2011

JØRGEN SØNDERGAARD

EQIKKAANEQ

Kalaallit Nunaanni meeqqanut inuusuttunullu isumaginninnikkut suliniutit pillugit nalunaarusiaq Kalaallit Nunaanni 2011-mi pisunik ersersitsivoq. Namminersorlutik Oqartussat 2011-mut aningaasanut inatsisaat aammalu kommunit sisamat 2011-mut aningaasartuutissanut isertitassanullu siumoortumik missingersuusiaat takussutissiinermi tunngavigineqarput. Taakku saniatigut suliffiit imminut pigisut, suliffiit nammineq ingerlatsisut, suliniaqatigiiffiillu naalakkersuisutiguunngitsut, kiisalu peqatigiiffiit kattuffiillu namminersortut 2011-mi meeqqanut inuusuttunullu isumaginninnikkut ataatsimik arlallinnilluunniit suliniuteqartut pillugit paasissutissat katersorneqarsimapput. Paasissutissat suliniutinit assigiinngitsunit katillugit 141-nit pissarsiarineqarput.

Suliniutit nalunaarsorneqartut tassaasinnaapput nalinginnaasumik ikiorsiussutit pioreersut imaluunniit suliniutit nutaat, tassaassinnaasut suliniutit annertuut annikitsullu, assersuutigalugu ilaqutariinnut sullissivinnik pilersitsinerit, meeqqanut angerlarsimaffeqarnej, pitsaaliuiniarluni paasisitsiniaaneq, ornittagaq, inuusuttut ilitsersuisoqartillugit sungiusarnerat imaluunniit atuangiffeqarnermi angalanerit. Suliniutit tamaasa nalunaarsorniarsimavavut, piviusulli tunngavigalugit imaassinnaavoq suliniutit ataasiakkaat arajutsisimasinnaagivut. Taakkuusinnaapput inersimasunik sullissinertut nalilersimasavut, naak allat meeqqanut taamatuttaaq inersimasunut suliniutit nalileraluaat, aamma suliniutaasinnaapput aningaasanut inatsimmi imaluunniit aningaasartuutissanut isertitassanullu missin-

gersuusiani ersinngitsut, kingullertullu suliniutaasinnaapput suuneri paasisimanngisavut. Aamma tassaasinnaapput najukkami suliniutit minnerit, ilisimassallugit periarfissaqarfigisimanngisavut. Paasivarpulli suniutit amerlasuut ilanngussimallutigit, sulinitillu amerlanersaat nalunaarsorsimallutigit.

SULINIUTIT SUUSSUSII

Suliniutit allaaserineqartut Kalaallit Nunaanni tamarmi ingerlanneqarput. Suliniutit amerlanersaat illoqarfinni ingerlanneqarput. Suliniutit affaat illoqarfinni ataatsimi ingerlanneqarput, sisamararterutaallu illoqarfinni arlalinni ingerlanneqarlutik. Suliniutit sinneri nunami tamangajammi ingerlanneqarput, tassa illoqarfinni nunaqarfinnilu. Suliniutit nunami tamarmi ingerlanneqartut amerlanersaat paasisitsiniutaapput PAARISA-mit¹ ingerlanneqartut (ataaserlu UNICEF-imit ingerlanneqarluni).

Suliniutit ikitsuinnaat nunarfiinnarni ingerlanneqarnertut nalunaarsorneqarput. Nunaqarfinni ataasiakkaani ornittagaqarpoq, aasarsior-tarfeqarluni imaluunniit assigisaanik peqarluni, soorlu aamma kommune-rujussuarmit nunaqarfinnut ikiorsiiartortoqartartoq, taakkulu immikkut ittunik ajornartorsiortoqaraangat takkuttarlutik.

Suliniutit amerlanersaat Kommuneqarfik Sermersuumi Qaasuit-sullu Kommuniani ingerlanneqarput. Kommunit taakku marluk kommuninit innuttaqarnerisaapput isorartunersaallutillu. Kommunit taakku qan-gaanerusorli amerlasuunuk inuttut ajornartorsiuteqarfiupput.

Suliniutit nalunaarsorneqartut amerlanersaat ataavartussatut isigineqarput, tassa imaappoq ukioq kaajallallugu ingerlallutik, imaluunniit ukiup qanoq ilinerani aalajangersimasumi ingerlasussatut aalajangiunneqarsimallutik. Suliniutit ataasiakkaannguit kisimik sivikitsumi ingerlasussatut aalajangiunneqarsimapput.

Suliniutit annertuut tassaapput ulloq unnuarlu paaqqinnittarfiit/meeqqat angerlarsimaffii kiisalu isummersortaatsimikallannguiniarluni paasisitsiniutit. Taakkununga ilaapput ilaqutariinnut sullissiviit (siunnersuisarfiillu) illoqarfinni annerni tamaniittut. Aammattaaq suliniutissatut pilersaaruterpassuaqarpoq, Kalaallit Nunaanni inunnik isumaginnin-

1. PAARISA-p pinaveersaartitsinermit peqqinnissamillu siuarsaanermi suliniutit paasisutissisarnermigut siunnersuisarnermigullu isumagisarai, kiisalu qitiusumik pisortaqaarfiillu akornanni peqqinnissamik siuarsaanermi sulianik ataqatigiissaarisuulluni. Pingaarnertut anguniagaavoq Naalakkersuisut Innuttaasut peqqissuunissaannik pilersaarutaata Inuunerittap piviusunngortinneqarnissaa.

nerup aaqqissuussaananut ilaasunik. Suliniutit suussisii malillugit takuneqarsinnaavoq Kalaallit Nunaat aalajaatsuusoq ileqqunillu ingerlatsiffiulluni.

Itinerusumik paasisaqassagaanni suliniutit suut suliniutaannginner-sut qimerluussallugit pissusissamisuussaaq. Assersuutigalugu inunnik isumaginninnerup iluani sulisunik ilinniartitseqiisernerit ikitsuinnaapput, soorlu aamma angajoqqaarsiaasartunik ilinniartitsisernerit ikitsuinnaasut. Kingulleq eqqarsalersitsivoq, tassami kalaallit meerartaasa inuusuttortaa-salu 8 %-iisa 10 %-iisalu akornanni amerlassusillit angerlarsimaffiup avataanut inissinneqarsimammata.

SULLINNIAKKAT

Isumaginninnikkut suliniarfigineqartut pingaarnersaraat ilaqutariit meerrattallit, meeqqanut arfilinniit 13-inut aammalu 14-iniit 17-inut ukiulinnut immikkut suliniuteqarfusut. Amerlanerni siunertatut taaneqarpoq siunnersuineq ilitersuinerlu (katsorsaanerunngitsorli), inunnik ataasiakkaanik imaluunniit inooqataanikkut ajornartorsiortunik ikiorsiineq kiisalu ilaqutariinnik katsorsaaneq. Suliniutit amerlanersaat 'pisarneq malillugu' suliniutitut ilisarnaaserneqarsinnaapput, tassaasaramik inuiaqatigiinni atugarissaarfusuni pingaaruteqartutut isigineqanertik pissutigalugu suliniutaasartut.

PIGINNITTUUNEQ AQUTSINERLU

Suliniutit amerlanersaat kommuninit sisamaasunit aammalu Ilaqutariinnermut, Kultureqarnermut, Ilageeqarnermut Naligiissitaanermullu Naalakkersuisoqarfimmit pigineqarlutillu aqunneqarput. Suliniutit affangajaat kommuninit pigineqarput, tallimararterutaallu inulaarlugit Ilaqutariinnermut, Kultureqarnermut, Ilageeqarnermut Naligiissitaanermullu Naalakkersuisoqarfimmit pigineqarlutik. Sinneri suliniaqatigiiffinnit naalakkersuisutiguunngitsunit, peqatigiiffinnit namminersortunit il.il. kiisalu suliffeqarfinnit nammineq pigisunit suliffeqarfinnillu namminersortunit pigineqarlutillu aqunneqarput.

Suliniutit pisortanit aningaasalersorneqanngitsut pillugit paasisstissanik eqqortunik pissarsiniarneq ajornarsimavoq, soorlu aamma suliniutit pisortanit aningaasaateqarfinnillu ataatsimoorussilluni aningaasaliiffigineqartartut amerlanersaat qanoq amerlatigisunik aningaasaliisernerat ersarissumik paasineqarsinnaasimanngitsoq.

SULINIUTIT ANINGAASAATEQARFINNIT

ANINGAALIIFFIGINEQARTARTUT

Suliniutit aalajangersimasut, siornatigut suliniarfigineqarsimanngitsunik ingerlatsisut aningaasaateqarfinnit aammalu aningaasanik katersuiniarnerni katersanit aningaasalersorneqarnerusarput. Eqikkaalluni oqartoqarsinnaagunarpoq inooqataannikkut ajornartorsiutinik paasinneriaatsit ineriartortinnissaannut nutaamillu paasinnittaaseqarfigilernissaannut aningaasat aningaasaateqarfinnit katersuiniarlunilu aningaasanik katersanit pingaarnertut aningaasaliiffigineqartartut. Suliaasartut tasaanerusarput katsorsaanerunngitsut. Tassa imaappoq pineqartut tassaasinnaallutik suliniutit aningaasassarunnermi unitsinneqaratarsinnaasut. Aamma aningaasaateqarfiit aningaasalersornerusarpaat ilaqutariinnut ukioqanngitsuniit arfinilinnik ukiulinnut meerartallinnut suliniutit.

KALAALLIT NUNAANNI INUNNIK ISUMAGINNINNERMI

NAALAKKERSUIKKUT ULLUMI ANGUNIAKKAT

Naggasiullugu taaneqarsinnaavoq ulluni makkunanerpiaq inunnik isumaginninnikkut sullissinerup qanoq issusaanut kissaatit allanngoriartortutut isikkoqarnerat Ilaqutariinnermut, Kultureqarnermut, Ilageeqarnermut Naligiissitaanermullu Naalakkersuisoqarfiup ukiuni kingulliunerisuni oqaatigisalertmagu, kalaallit inunnik isumaginninnermi ikiorseeriaasiat allanngussappat, taava Kalaallit Nunaanni inuinnaat annertunerusumik iliuuseqartariaqartut (inuuniarnikkut ajornartorsiutinut, kajumissutsimik suliniarnernut, suliniutitut nutaanut atortussanik aningaasanik katersinernut isummersorsiaatsinut tunngatillugu), taamaaliornikkut inooqataannikkut sanngiitsumik inissisimasunik tapersersuinikkut amerlanerit akissusaaqataaleqqullugit akuuneruleqqullugillu, taamaaliornikkut inooqataannikkut akissusaaanerup ataatsimoorluni peqataaffiginissaa annertusarniarlugu.

KALAALLIT NUNAANNI ISUMAGINNINNIKKUT MEEQQANUT INUUSUTTUNULLU SULINIUTIT

Kalaallit Nunaanni meeqqanut inuusuttunullu isumaginninnikkut suliniutit pillugit misissuineq maannakkorpiaq isumaginninnikkut suliniutinik ingerlanneqartunik assigiinnitsunik takussutissiivoq. Uani pineqarput suliniutit 2011-mi ingerlanneqartut qassiunerat suunerallu. Suliniutit imarisaasa suuneri misissuinerimi sammineqanngillat, soorlu aamma suliniutit assigiinngitsut sunniutai nalilersorneqanngitsut. Taamaallaat isumaginninnikkut Kalaallit Nunaanni meeqqanut inuusuttunullu 2011-mi suliniutit tamakkiisumik naatsumillu takoriaananngornissaat anguniarneqarpoq.

SIUNERTAQ

Kalaallit Nunaanni meeqqanut inuusuttunullu isumaginninnikkut suliniutit pillugit ataatsimut takussutissiinissaq suliap siunertaraa. Tassunga ilanngunneqarput suliniutit namminersorlutik oqartussanit aqunneqartut aningaasalersorneqarlutillu, kommuninit sisamaasunit aqunneqartut aningaasalersorneqarlutillu kiisalu suliniaqatigiiffinnit naalakkesuisutiguunngitsunit imaluunniit peqatigiiffinnit suliniaqatigiiffinnillu namminersorutit aqunneqarlutillu aningaasaliiffigineqartartut.

PERIUSEQ

Meeqqanut inuusuttunullu isumaginninnikkut suliniutit assigiinngitsut pillugit ilisimasat Namminersorlutik Oqartussat 2011-mut aningaasanut inatsisaannit taamaaqataanillu kommunit sisamat (Qaasuitsup Kommunia, Qeqqata Kommunia, Kommuneqarfik Sermersooq og Kommune Kujalleq) 2011-mut aningaasartuutissanut isertitassanullu siumoortumik missingersuusianit pissarsiarineqarput. Aningaasanut inatsitimmi aammalu aningaasartuutissanut isertitassanullu siumoortumik missingersuusiani aningaasat immikkoortitat sumut atorineqarnissaat ima ersitsigaaq suliniutit amerlanersaat sunarpiat pineqarnersut suussusersineqarsinnaalutik.

Namminersorlutik Oqartussat aningaasanut inatsisaat internet-ikkut takuneqarsinnaavoq, taassumalu imarisai Ilaqutariinnermut, Kulturqarnermut, Ilageeqarnermut Naligiissitaanermullu Naalakkersuisoqarfimmik² ataatsimeeqateqarnitsinni sammisimavavut.

Kommuninik taakkuninnga sisamanik attaveqarniarnitsinni Kanukokap³ ikiorsimavaatigut, kommunillu tamarmik aningaasartuutissanut isertitassanullu 2011-mut siumoortumik missingersuusiaminni paasissutissat suliamut attuumassuteqartut nassiunnerisigut ikiuulluarsimapput. Pisariaqarfiatigullu aamma kommunit oqaloqatigiinnikkut imaluunniit emailikkut itisiliillutik paasissutissanik tunniussaqarsimapput. Taamaalillutik suliniutit aningaasanut inatsimmi aammalu aningaasartuutissanut isertitassanullu kommunit siumoortumik missingersuusianit pilersaarutaasut misissuinermit saqqummersinneqassapput.

Misissuinermissaaq ilanngunneqarput suliniutit suliniaqatigiiffinit namminersortunit aallarnerneqarsimasut pillugit paasissutissat. Suliffiit imminut pigisut, suliffiit nammineq ingerlatsisut aammalu suliniaqatigiiffiit namminersortut arlallit qarasaasiakkut nittartagaat misissorsimavavut, soorluttaaq suliniaqarigiiffiit naalakkersuisutiguunngitsut aammalu peqatigiiffiit/suliniaqatigiiffiit Kalaallit Nunaanni meeqqanik inuusuttunullu isumaginninnikkut suliniuteqartut, oqarasuaatikkut attavigisimagivut (Kalaallit Røde Korsiat, Red Barnet, Kalaallit meerartaat Foreningen Grønlandske Børn, UNICEF, Nanu, Meeqqat Inuunerissut kiisalu suliniaqatigiiffiit namminersortut, soorlu Lions Club aamma Rotary). Paasis-

2. Siornatigut Isumaginninnermut Naalakkersuisoqarfik.

3. Kalaallit Nunaanni Kommunit Kattuffiat.

sutissat itisileriffiusut oqarasuaatikkut pissarsiarineqarsimapput. Taakku saniatigut MIPI⁴ 2009-mi Red Barnet-imik⁵ misissuissussineranit pissarsiatsinnik paasissutissat ilasimavavut.

Misissuinerup immikkoortuani matumani suliniutit arlallit ilannguppavut, suliniaqatigiiffinnit naalakkersuisutiguunngitsunit annernit suliniutit tamaasa ilanngussimagunarpavut, suliniaqatigiiffinnulli namminersortunut imaluunniit inuinnarnut tunngatillugu suliniutit amerlanersaat ilanngussimagunarlugit. Suliniaqatigiiffiit taakku suliniutit aallartissimasaasa aningaasalersorneqarnerat pillugu amerlanertigut paasissutissanik peqanngilagut. Isumaqarpugut suliniutit angisuut annerillu tamaasa, pisortat suliniutaat tamaasa aammalu suliniaqatigiiffiit angisuut annerillu suliniutaat tamaasa ataatsimut isigalugu nalunaarsorsimallutigit.

Suliniutit paasissutissiiffigineqartut assigiinngitsorujussuupput. Assigiinngitsunik suliniuteqartoqarpoq, ilaanni ilaqutariinnut sullissiviit nutaat imaluunniit aallartinnissaannik piareersaatit (assersuutigalugu Qaasuitsup Kommuni) ilaallu meeqaanut tunissuteqartarnermik suliniuteqartut, soorlu Nanu taamaaliortartoq.

APERSUINERMI IMMERSUGASSAQ

Suliniutit assigiinngitsut immikkoortissinnaaniarlugit immersugassaq naatsoq suliarineqarsimavoq, suliniutit ataasiakkaat allattorneqarsimalutik, suliniummut kina aningaasalersuisuunersoq, suliniummut aningaasartuutissanut isertitassanullu siuumoortumik 2011- mut missingersuusiart (suliniutinut pisortanit aningaasalersorneqartunut), suliniut kia pigineraa, suliniut sumi ingerlanneqarnerasoq, suliniummi sullinniakkat, suliniutip siunertaa kiisalu suliniutip suunera.

Suliniutit pillugit paasissutissat tamaasa immersugassamut allattorsimavavut, immersugassallu maleruagassat nalinginnaasut malillugit naatsorsorneqarsimallutik. Taamaalluta paasissutissat ataatsimoortut pigilersimavavut, tassalu nalunaarsukkavut misissueqqissaarnerpullu kapi-
tel 2-mi kapitel 3-milu sammissallutigit.

4. MIPI tassaavoq Kalaallit Nunaanni Meeqqaq Inuusuttullu Pillugit Ilisimasaqarfik.

5. Atuakkat najoqqutassarsiorfigineqartut allattorsimaffianniippoq.

KALAALLIT NUNAANNI SUUT SULINIUTAAPPAT?

Meeqqanik inuussuttunillu ikiorsiiniarluni suliniutit assigiinngitsut 141-t misissuinermi katersorneqarsimapput. Suliniutit ilaat annertupput akisul-lutillu, suliniutit arlallit illoqarfimmi ataasiinnarmi ingerlanneqarput ukior-lu kaajallallugu ingerlasarlutik, ilaalli piffissami aalajangesimasumi pisar-put illoqarfinni nunaqarfinnilu assigiinngitsuni ingerlanneqartarlutik.

TAKUSSUTISSIAQ 2.1

Suliniutit sumiinneri malillugit agguataarnerat %-inngornerilu

	Amerlassusaat	%-inngorlugit
Qaasuitsup Kommunია	41	29
Qeqqata Kommunია	13	9
Kommuneqarfik Sermersooq	44	31
Kommune Kujalleq	21	15
Nuna tamakkerlugu	22	16
Katillugit	141	100

Aallarniutigalugu sulimiutit sumiinnerat allattorsimavarput, suliniutit nuna tamakkerlugu (imaluunniit ikinnerpaamik kommunini marlunni) ingerlasut aammalu suliniutit kommunini sisamaasuni, kommunimi ata-

simi⁶, ingerlasut. Takuuk takussutissiaq 2.1, tassani takuneqarsinnaavoq suliniutit suunerisa nalunaarsorneqarnerat.

Takuneqarsinnaavoq suliniutit Kommuneqarfik Sermersuumi Qaasuitsullu Kommuniani amerlanerusut. Kommuneqarfik Sermersooq tassaavoq kommunit siornatigut makkuusimasut: Ivittuut, Nuuk, Paamiut, Tasiilaq aamma Ittoqqortoormiit, Qaasuitsullu Kommunian kommunit sisamaasunit kommunit avannarlarsaat siornatigut tassaasimasut Kangaaq, Aasiaat, Qeqertarsuaq, Qasigiannguit, Ilulissat, Ummannaq, Upernavik aamma Qaanaaq. Tassa kommunini taakkunani marlunni ilaqutariit ajornartorsiortut amerlanerummata (Christensen allallu, 2009), meeqqanut inuusuttunullu isumaginninnikkut suliniutit amerlanerupput.

TAKUSSUTISSIAQ 2.2

Innuttaasut amerlassusii kiisalu meeqqat ukioqanngitsuniit 14-inik ukiullit aamma 15-iniit 17-inut ukiullit kommunini sisamaasuni amerlassusii. Kisitsisinngorlugit %-inngornerilu.

Kommune	Innuttaasut amerlassusii	Ukioqanngitsuniit 14- inut ukiullit	Ukioqanngitsuniit 14-inut ukiullit %-inngorlugit	15-iniit 17-inut ukiullit	15-iniit 17-inut ukiullit %- inngorlugit
Qaasuitsup	17.742	4.134	23,3	908	5,1
Qeqqata	9.684	2.141	22,1	472	4,9
Sermersooq	21.559	4.824	22,3	846	3,9
Kujalleq	7.441	1.589	21,4	360	4,8
Amerlassusii	56.426	12.688	22,5	2.586	4,6

Paasissutissanik aallerfik: Naatsorsueqqissaartarfik.

Kommunini sisamaasuni innuttaasut amerlassusaat qiviarutsigu, takussutissiaq 2.2, takusinnaavarput innuttaasut taavalu aamma meeqqat inuusuttullu Kommuneqarfik Sermersuumi Qaasuitsullu Kommuniani najugallit amerlanerisut. Tamanna tunngavigalugu paasinarpoq, kommunit taakkuummata aamma amerlanernik suliniarfiusut.

Kommunini assigiinngitsuni suliniutit agguataarsimanerat ataatsimut isigalugu pissusissamisoorpasippoq, tassami kommunini ataasiakkaani innuttaasut amerlassusaannut naleqqukkami. Taamaatoorli inuttusutsimut naleqqiullugu Qeqqata Kommuniani suliniutit ikinnerunerat

6. Kalaallit Nunaanni kommunit 2009-mi januaarip aallaqqaataaniit kommunerujussuarnut sisamanut aggorneqarpoq, Kalaallit Nunaata avannaa, qeqqa, kangia kitaalu aammalu kujataa ataatsimoortillugit. Tassaalerput Qaasuitsup Kommunian, Qeqqata Kommunian, Kommuneqarfik Sermersooq aamma Kommune Kujalleq. Inissamik atorluanaarneq pissutigalugu atuartunullu atuaraminarsarniarlugu takussutissiani ima taagorneqarput Qaasuitsup, Qeqqata, Sermersooq aamma Kujalleq.

maluginiagassaavoq. Taamali oqareerlini soorunami taasariaqarpoq, suliniutit amerlassusaat kisimi isiginiagassaannngimmat, suliniutilli sunik ima-qarnerat annertussusaallu aamma isiginiagassaammat. Ilutigisaanik eqqumaffigisariaqarpoq Kommuneqarfik Sermersuumi Qaasuitsullu Kommuniani suliniuterpasuit kommunit isorartussusaannut naleqqiuttariaqarnerat, soorlu aamma eqqaamaneqartussaasoq kommunini taakkunani marlunni ataatsimut isigalugu annertuunik inuttut ajornartorsiuteqartoqarnera (tassa Tunumi Avannaanilu).

ILLOQARFINNI NUNAQARFINNILU SULINIUTIT

Suliniutit nalunaarsorneqartut illoqarfinni taamatuttaaq nunaqarfinni ingerlanneqarput. Atuarneranili eqqumaffiginiagassaavoq suliniutit amerlanersaat illoqarfinni ingerlanneqarmata. Kommunini sisamaasuni suliniutit affangajaat illoqarfinni ataatsimi ingerlanneqarput, sisamararterutinjajaat illoqarfinni arlalinni allani ingerlanneqartut. Suliniutit illoqarfinni nunaqarfinnilu arlalinni suliniutaasut tassaanerupput nuna tamakkerlugu suliniutit, assersuutigalugu nuna tamakkerlugu paasisitsiniaanerit.

Kalaallit Nunaanni innuttaasut ilaannai amerlanngitsut nunaqarfinni najugaqarput, tassa inersimasut 10 %-ii meeqqallu ukioqanngitsuniit 17-inut ukiullit⁷ 4 %-ii nunaqarfinni najugaqarmata. Taamaakkaluartoq kommunit tamarmik minnerpaamik ataatsimik nunaqarfinni suliniuteqarput.

Suliniutit arlallit nunaqarfinni ataasiinnaanngitsumi ingerlanneqarput, makkuusinnaasut isummersortarnermik allannguiniarluni nuna tamakkerlugu suliniutit imaluunniit atuartitsinerit aammalu suliarlorlutik angalatitat, amerlanertigut apeqqutit immikkut ittut naammasisassat suliarlorlugit, amerlanertigullu kinguaassiuutitigut innarliisoqarsimatillugu. Ingerlatat amerlanerit nunaqarfinni ingerlanneqartut piffissami aalajangersimasumi pigajupput nunaqarfinnilu assigiinngitsuni arlalinni uteqqinneqarajullutik. Suliniutaasartut tassaasinnaapput meeqqat pisinnaatitaaffii imaluunniit meeqqanik sumiginnaasarneq pillugu pikkorissaanerit kiisalu kinguaassiuutitigut innarliisernerit pillugu qaammarsaaniarluni suliniutit. Qaasuitsup Kommuniani ilaqutariinnut højskolertitsisut nunaqarfinni

7. Naatsorsueqqissaartarfik (2011): Innuttaqqortusiartorneq – naalagaaffinnilu allani innuttaasuneersut amerlisut. Innuttaasut 2011:01. Naatsorsueqqissaartarfik.

angalaartarput ilaqutariinnut katsorsaanissamik neqerooruteqarlutik. Nunaqarfinnili suliniutit amerlanersaat tassaagajupput nuna tamakkerlugu suliniutaareersut, assersuutigalugu pitsaaliuinirluni PAARISA-p⁸ suliniutai.

Ataatsimut isigalugu paasinarpoq suliniutit nunaqarfinnorpiaq sammivillit nunaqarfinni ikinnerusut. Suliniutit amerlanersaat innuttaasunut tamanut sammiviqarput, inuiaqatigiinni innuttaasut ataatsimoortillugit amerlanerpaanut naatsorsuussaallutik.

SIVISUSSUSEQ

Suliniutit nalunaarsorneqartut amerlanersaat ataavartuupput, takuuk takussutissiaq 2.3. Suliniutit aamma ataasiakkaat 2011-mi aallarnerneqarput ataavartunngornissaallu naatsorsuutigineqarluni. Suliniutit arlallit ukiup qanoq ilinera apeqqutaatillugu ukiut tamaasa ingerlasarput (assersuutigalugu aasaraangat imaluunniit ukioraangat), ataavartutullu oqaatigineqarsinnaallutik, naak piffissami sivisuumi uninngasaraluarlutik. Amerlanngitsuinnaat piffissami sivikitsumi suliniutit taaneqarsinnaapput, suliniutillu taakku suliniaqatigiiffinnit peqatigiiffinnillu namminersortunit suliniutaanertik ilisarnaatigisarpaat.

Ataatsimut isigalugu oqaatigineqarsinnaavoq Kalaallit Nunaanni isumaginninnikkut meeqqanut inuusuttunullu suliniutit aalaakaasorujussusut, tassa sulinasuarluni neqerooruteqartarneq atuuppasingilaq. Suliniutit suliniutaasussaaturt kissaatigineqartut kisimik aallartinneqartutut isikkoqarpoq, suliniutissatullu aallartinneqartanngillat suliniutissatsialattut isigineqanngitsut, iluaqutaanissaallu qularutigineqartut. Immaqa aamma oqartoqarsinnaavoq annertunerusumik misileraasoqanngitsoq, immaqalu nutaaliorluni suliniuteqarnerunissaq siunertatut pissanganartutut atornerqarnerusariaqaraluarluni.

8. PAARISA varetager den forebyggende og sundhedsfremmende indsats gennem oplysning og rådgivning samt koordinering af centrale og tværsektorielle sundhedsfremmende aktiviteter. Det overordnede mål er implementering af Naalakkersuisut Folkesundhedsprogram Inuuneritta.

TAKUSSUTISSIAQ 2.3

Suliniutit sivisussusaat, kommuninut nunamullu tamarmut agguataarlugit.

Amerlassusii %-inngornerilu.

	Qaasuitsup	Qeqqata	Sermer- sooq	Kujalleq	Nuna tamak- kerlugu	Katillugit	%
2011 tamaat	36	13	39	19	15	122	87
2011-mi aallarti- taq, ataavar- tussatut naat- sorsuussaq	0	0	1	0	1	2	1
Ukiup ilaani pisartaq	3	0	1	2	3	9	6
Sivikinnersumik ingerlasartaq	2	0	3	0	3	8	6
Katillugit	41	13	44	21	22	141	100

SULINIUTIT ILUSAAT ASSIGIINNGITSUT

Suliniutit tamaasa suussusii malillugit immikkoortitersimavavut. Suliniutit ilisimasavut assigiinngisitaartut katillugit 24-nut immikkoortitersimavavut, taavalu imaaliallaannaq arlaannaannulluunniit inissinneqarsinnaanngitsut 'allat'-nik taasimallutigit. Takuuk takussutissiaq 2.4.

Takussutissiami 2.4-mi takuneqarsinnaavoq, suliniutit ulloq unnuarlu paaqqinnittarfiit/meeqqat angerlarsimaffii (angerlarsimaffiit katsorsaaviutigisut ilanngullugit) kiisalu isummersortaatsimik allannguiniarluni suliniutit taaneqartut suliniutit amerlanersaasut. Meeqqat angerlarsimaffiisa (aamma angerlarsimaffik katsorsaaviutigisooq) amerlanersaat Kommuneqarfik Sermersuumiipput Kommune Kujallermiillutillu, isummersortaatsimik allannguiniarluni suliniutit nunami tamarmi takusaaanerullutik.

Isummersortaatsimik allannguiniarluni sammisaqartitsinerit tasasaapput suliniutit arlallit, suliniarfigisanik sunniiniarluni suliniutit, taamaaliornikkut nalinginnaasumik pissusilersuutit allanngortinniirlugit. Uani pineqarput PAARISap pasisitsiniaalluni suliniutai aammalu meeqqat pisinnaatitaaffii pillugit paasisitsiniutit, ilaatigut Meeqqat Inuunerissut-nit aammalu UNICEF-imit ingerlanneqartut, soorlu aamma Red Barnet (Mary Fonden suleqatigalugu) qinngasaarisarneq akiorniirlugu nunatsinni atuarfinni suliniuteqartooq.

TAKUSSUTISSIAQ 2.4

Kommunini sisamaasuni nunamilu tamarmi suliniut. Amerlassusii %-inngornerilu.

	Qaa- suitsup	Qeq- qata	Sermer sooq	Kujal- leq	Nuna tamak- kerlugu	Katillugit	Procent
Ulloq unnuarlut paaqqinnittarfiit	5	3	15	6	0	29	19
Isummersortaaatsimik allannguiniarluni suliniutit	3	0	0	2	9	14	9
Ornittagaq	5	1	2	3	0	11	7
Pitsaaliuiniarluni suliniut	4	0	5	0	2	11	7
Ilaqutariinnik sullissivik	5	1	3	1	0	10	7
Allat	3	1	3	1	2	10	7
Qimarnuiit	5	1	2	1	0	9	6
Ilitersuisoqarluni sungiusameq	3	2	2	2	0	9	6
Ilaqutariinnik højskolertitsineq	1	3	2	1	0	7	5
Ilaqutariinnik siunnersuineq	3	0	4	0	0	7	5
Sulisunik ilinniartitsineq	2	0	2	0	2	6	3
Angajoqqaanik ilinniartitsineq	3	0	2	0	0	5	3
Aasaanerani angalaartitsineq	1	0	0	2	2	5	3
Angajoqqaarsiaasartut	1	1	2	1	0	5	3
Meeqqanik inuusuttunilu kinguaassiuutitigut innarlerneqarsimasunik ikiorsiineq	1	0	1	0	1	3	2
Sunngiffimmi sammisaqartitsineq	0	0	1	2	0	3	2
Najugarigallagaq	1	0	1	0	0	2	1
Inuusuttunik 20-liineqanngitsunik naartuler-naveersaartitsineq	0	0	0	0	2	2	1
Anaananut naartusunut neqeroorutit	1	0	1	0	0	2	1
Angerlarsimaffiit katsorsaa-viutigisut	0	0	1	0	0	1	1
Meeqqat pisinnaatigaaffii pillugit pikkorissaanerit/sammi-saqartitsinerit	0	0	0	0	1	1	1
Angajoqqaanngortussanik pikkorissaanerit	0	0	0	0	1	1	1
Angajoqqaarsiat oqilisaassisartut	0	0	0	0	0	0	0
Katillugit	47	13	49	22	22	1531	100

1. Suliniutit ataatsiakkaat ataasiinnarmik iluseqanngitsut ilanngunneqarput, taamaattumik katinnerat 153-iuvog.

Suliniutit ilaat ilinniartitsinerit ittunik imaqartinneqartarput, soorlu assersuutigalugu Kalaallit Meerartaat Foreningen Grønlandske Børn sumi-

ginnagaasimasunik katsorsaannermut kiisalu angajoqqaanngortussanik kommunini ingerlanneqartunik pikkorissaatitsisartoq aammalu angajoqqaanut ilinniartitsisarluni.

Ilaqutariinnut sullissiviit ilaqutariinnillu siunnersuinerit, suliniutinit allanit akisunerususut, kommunini tamani sisamani suliniutigineqarput. Illoqarfinni amerlanerni ilaqutariissut sullissiveqarpoq, tassa imaappoq kommunit immikkut tamarmik ataasiinnaanngitsumik ilaqutariinnut sullissiveqartiterput. Taakku saniatigut ornittakkat, pitsaaliuniarluni suliniutit, ilitersuisoqarluni sungiusarnerit aammalu qimarnuut kiisalu pitsaaliuniarluni suliniutit arlallit sammisaqartitsinerillu arlallit, soorlu aasaaneranani angalaartitsinerit, sunngiffimmi sammisaqartitsinerit il.il. ingerlanneqarput. Kingulliullugit taasat naalakkersuisutiguunngitsumik suliniaqatigiiffiit aammalu suliniaqatigiiffiit namminersortut kisingajammik aallartitaraat.

Suliniuteqarfigineqartut qiviaraanni takuneqarsinnaaqqippoq nallorninaatsut ileqqullu malillugit suliniarumasogarnerusoq. Takujuanarnerpaat qiviassagutsigit sulisunik ilinniartitsiniarluni, angajoqqaarsiaasartunik ilinniartitsiniarluni imaluunniit inuusuttut 20-liineqanngitsut naartulersuunnginnissaannik pitsaaliuniarluni suliniutit amerlanngillat.

Qanorluunniit ittoqaraluarpat suliniutinik tulleriaaraluni pingaarnersiuinissaq siunertamut naleqquttuuvoq. Sulisut inunnik isumaginninnermik suliaqartut amerlasuut killilimmik ilinniagaqartuupput, inunnik isumaginninnermi sullissisut sinerissami sulisut amerlanersaat inunnik isumaginninnermi siunnersortitut ilinniarsimannngillat, amerlasuut ilinniagaqarnermut allagartaqaratik. Ilaqutariinnik angajoqqaarsiaasartunik ilinniartitsineq aamma naleqqututut issorinaraluarpoq. Akileraartarnek atugarissaarnerlu pillugit Isumalioqatigiissitap nalunaarusiaani marts 2011-meersumi atuarneqarsinnaavoq angajoqqaarsiaasartut pingaaruteqartuusut, aammalu angajoqqaarsianngornissamut piukkunnaatilinnik pitsaanerusumik ilinniartitsisarnissaq pingaaruteqartuusoq. Nalunaarfigineqarpugut meeqqat tamarmik 8%-iisa 10%-iisalu akornanni amerlassusillit angerlarsimaffiup avataanut inissinneqarsimasut⁹, taakkunannga amerlasuut angajoqqaarsiaasartunut inissinneqarsimallutik, ilimanarpoq nunani allani

9. Ilaqutariinnermut, Kultureqarnermut, Ilageeqarnermut Naligiissitaanermullu Naalakkersuisoqarfiup ataatsimeeqatiginerani ilisimatinneqarpugut Kalaallit Nunaanni meeqqat tamarmik 8%-iisa 10%-iisalu akornanni amerlassusillit angerlarsimaffiup avataanut inissinneqarsimasut, tassa meeqqat angerlarsimaffiunut, angerlarsimaffinnut katsorsaaviutigisnut aammalu angajoqqaarsiaasartunut.

pisartut assigalugit taakkunanissaaq arlalitsigut ajornartorsiortoqartassasoq. Taamaattumik ilinniartitsineq tapersersuinerlu aallatissallugit naleqqussorinarput. Ilanngullugu taaneqarsinnaavoq kalaallit arnartaasa pingajorarterutaasa missaaniittut 18-iliitinnatik qitornartaappaartartut, taamaattumik inuusuttut 20-liineqanngitsut naartulersuunnginnissaasa eqqumafiginissaat pissusissamisoorsorinarpoq.

Oqaatigineqassaarli suliniutit taagorneqartut ilaat kommunip sulinerani nalinginnaasumik ilaasut, taamaattumillu suliniutitut immikkut nalunaarsorneqarsimanatik. Taamaakkaluartoq suliniarfissani taakkunani pingasuusuni massakkumiit amerlanernik aallartitsinissaaq (amerlanernillu isumassarsiornissaaq) kissaatiginarpoq.

SIUNERTAQ

Takussutissiaq 2.5-imi, suliniutit assigiinngitsut siunertaat nalunaarsorneqarput. Pisut ilaanni suliniutip ataatsip arlalinnik siunertaqarnera nalunaarsorneqarsimavoq, taamaalilluni suliniutit ataasiakkaat siunertaat katikkaanni 216-it nalunaarsorneqarput (tassa taakkunannga suliniutit immikkoortut 141-ullutik).

Suliniutit nalunaarsorneqartut sisamararterutaat tassaasut 'maana pisut pillugit inunnik ataasiakkaanik imaluunniit inuttut ajornartorsiutilinnik siunnersuineq ilitersuinerlu' suliniarnermi siunertatut (siunertat ilaattut) allassimavoq. Uani erseqqissarneqassaaq siunnersuineq ilitersuinerlu pineqarmata, inunnik ataasiakkaani katsorsaaneq pineqarani. Aammaarluta takusinnaavarput suliniutit amerlanersaat Kommuneqarfik Sermersuumi Qaasuitsullu Kommuniani ingerlanneqartuusut.

Aamma matumani suliniutini amerlasuuni inunnik ataasiakkaanik imaluunniit inuttut ajornartorsiutilinnik sullissinerit suliniutitut amerlammata, tamatumanilu aammaarlutik Kommuneqarfik Sermersuumi Qaasuitsullu Kommuniani suliniutit taama ittut amerlanersaallutik.

Aammattaaq ilaqutariinnik katsorsaaneq suliniutini amerlasuuni siunertatut allassimavoq. Suliniutit pineqartut amerlanersaat tassaapput kommunini ilaqutariinnut sullissiviit aammalu ilaqutariinnik højskolertitsisarnerit.¹⁰ Suliniutit taakku kommuninut sisamaasunut naliigimmik agguataarsimapput. Tamatumunnga peqqutaasinnaavoq ukiuni kingulliu-

10. Imai pillugit paasissutissat annertunerusut pigingilavut.

nerusumik Ilaqutariinnermut, Kultureqarnermut, Ilageeqarnermut Nali-
giissitaanermullu Naalakkersuisoqarfiup illoqarfinni tamanani ilaqutariin-
nut sullissivinnik pilersitsiortornissaq anguniagarisimammagu.

TAKUSSUTISSIAQ 2.5

Suliniutip siunertaa kommuninut sisamaasunut nunamullu tamarmut aggua-
taarlugit. Amerlassusaat %-inngornerilu.

	Qaa- suitsup	Qeq- qata	Sermer- sooq	Kujal leq	Nuna tamak- kerlugu	Ka- tillu- git	%- inngor- lugit
Siunnersuineq ilitersuinerlu	19	6	21	8	3	57	26
Inigisaq (soorlu meeqqat angerlarsimafiat)	6	4	17	7	8	42	19
Immikkut ittunik ajornartor- siutilinnut ikiorsiineq	10	4	10	4	1	29	14
Ilaqutariinnik katsorsaaneq	9	4	7	2	0	22	10
Paasisitsiniaaneq ilitersui- nerlu	4	0	0	1	8	13	6
Ornittakkat	5	1	2	3	1	12	5
Angerlarsimaffiup avataani misigisassat	3	0	2	3	3	11	5
Tassan-ngaannartormik ajornartorsiornermi allami unnuineq	5	1	2	1	0	9	4
Ilitsersorteqarluni sungiu- sarneq	3	2	2	2	0	9	4
Meeqqat atugaannik pisin- naatitaaffiinillu pitsan- ngorsaaneq	0	0	0	1	5	6	3
Suliamik ilinniagalinnik ilinniartitseqqinneq	1	0	2	0	2	5	2
Angajoqqaarsiaasartunik ilinniartitsineq	1	0	1	0	1	3	1
Inunnik ataasiakkaanik katsorsaaneq	1	1	0	0	0	2	1
Katillugit	67	23	66	32	32	220 ¹	100

1. Suliniutit arlallit ataasiinnaangitsumik siunertaqarput, taamaattumik suliniutit katillugit 220-
upput.

Siunnersuineq ilitersuinerlu, immikkut ittunik ajornartorsiutilinnut ikior-
siineq aammalu ilaqutariinnik siunnersuineq ataatsimut katikkaanni
kommunini suliniutit annersaaraat. Suliniutit taama ittorpiaat ukiuni kin-
gulliunerusuni immikkut eqqumaffiginarneqarsimapput taamaattumillu
aamma piviusunngortinnissaat sulissutigineqarsimalluni.

Suliniutit sisamaat nalunaarsuinermi initoorujussuit tassaapput
meeqqat angerlarsimaffii assigiinngitsut (kommunini assigiinngitsuniit-

tut), Kalaallit Nunaanni meeqqanut inuusuttunullut isumaginninnikkut suliniutit allaaserissagaanni, taakku katillutik suliniutit tallimararterutaasa missaanniipput. Meeqqat angerlarsimaffii aningaasartuutaangaatsiarput, tassami atorfissaqarluapasikkamik. Kikkulluunniit oqallinneranni inissat ikippallaarnerat akulikitsumik saqqummiunneqartarpoq, aammalu meerrarpassuarnik utaqqisoqartoq oqaatigineqartarluni.

Meeqqat angerlarsimaffiiniititsisarnermut tapertatut angajoqqaarsiaasartuniititsinerit ukiuni kingulliunerusuni eqqumaffigineqartorujussuanngorput, tassaallutik nalinginnaasumik angajoqqaarsiaasartut aammalu tassanngaannaq pisariaqartitsisoqartillugu angajoqqaarsiaasartut. Soorlu taaneqareersutut Kalaallit Nunaanni meerrarpassuit angerlarsimaffiup avataanut inissinneqarsimapput, taamaattumik ippinnarsinnaavoq angajoqqaarsiaasartut ilinniartinniarlugit imaluunniit tapersersorniarlugit suliniutit ataasiakkaaginnanguit naammattuugassaanerat. Oqaatigineqassaarli Ilaqutariinnermut, Kultureqarnermut, Ilageeqarnermut Naligiissitaanermullu Naalakkersuisoqarfiup tamanna arajutsinngimmagu arlaanillu iliuuseqarnissamut piareersimalluni. *Meeraanermi Toqqissisimaneq 2010*¹¹-mi meeqqat ilaqutariillu immikkut suliniuteqarfiginissaannik iliuusissaq allaaserineqarpoq. Taassuma saniatigut ulloq unnuarlu paaqqinnittarfiit siulormeertumik misissuiffigeqqissaarneqarsimapput naliliiffigineqarlutillu (Deloitte suliarinnittoralugu). Oqaatigisariaqarporli suliassa qarfimmi tamatumani immikkut suliniarnermik suli aallartitsisoqarsimannginnera.

Naggasiullugu taaneqassaaq arlaqartunik ornittagaqarmat, soorlu aamma suliniutunik allanik assigiinngitsunik peqartoq, soorlu ilitsersuisoqarluni sungiusarneq aammalu aqqissuussinerit allat angerlarsimaffiup avataani meeqqanik misigisaqartitsisinnaasut. Aqqissuussinerilli taama ittut tamarmik naalakkersuisutiguunngitsumik suliniaqatigiiffiit kisingajammik suliniutigisarpaat.

SULLINNIAKKAT

Suliniutit assigiinngitsut assigiinngitsunik sullinniagaqarput. Takussutissiaq 2.6-mi takutinneqarpoq kommunini sisamaasuni nunamilu tamarmi sullinniakkat pillugit takussutissiaq. Suliniutit amerlassusii pillugit siuliani

11. Ilaqutariinnermut, Kultureqarnermut, Ilageeqarnermut Naligiissitaanermullu Naalakkersuisoqarfiup nittartagaani qanittumi saqqummernissaa naatsorsuutigineqarpoq.

takussutissiami saqqummersinneqarpoq Qaasuitsup Kommunia aammalu Kommuneqarfik Sermersooq amerlanerpaanik suliniuteqarfiusut, aamma taamaappoq kommunini sisamaasuni sullinniakkat agguataarnerannut tunngatillugu.

Suliniutit innuttaasunut tamanut saaffiginnittut tassaanerupput paasisitsiniaalluni suliniutit (assersuutigalugu PAARISAp paasisitsiniutigisartagai), taakku nunami tamarmi ingerlanneqartarput. Ataatsimulli isigalugit inuutaasunut tamanut saaffiginnittut ikinnerupput.

TAKUSSUTISSIAQ 2.6

Suliniutini sullinniakkat kommuninut nunamullu tamramut agguataarnerat.

Amerlassusii %-inngornerilu.

	Qaa- suitsup	Qeq- qata	Sermer- sooq	Kujal leq	Nuna tamak- kerlugu	Ka- tillu- git	%
Innuttaasut	2	0	0	1	6	9	4
Ilaqutariit meerartallit	14	5	11	4	1	31	15
Angajoqqaat	6	1	7	1	0	15	7
Meeqqat: ukioqanngitsuniit arfinilinnik ukiullit	3	2	13	10	2	30	13
Meeqqat: Arfineq-marlunniit 13-inut ukiullit	14	6	21	13	6	60	26
Inuusuttut: 14-iniit 17-inut ukiullit	16	7	24	13	11	71	31
Sulisut	3	0	2	0	2	7	3
Kajumissutsiminnik suliaqar- tut	0	0	0	0	0	0	0
Angajoqqaarsiaasartut	1	0	1	0	1	3	1
Allat	1	0	0	0	0	1	0
Katillugit	60	21	79	42	29	251 ¹	100

1. Suliniut ataatsimit amerlanernik sullinniagaqarsinnaavoq.

Sullinniakkanit meeqqat inuusuttullu amerlanersaapput, taakkulu ukioqanngitsuniit arfinilinnik ukiulinnut, arfineq-marlunniit 13-inut ukiulinnut aammalu 14-iniit 17-inut ukiulinnut immikkoortiterneqarput (suliniutit ilaat ukioqatigikkuaat arlalinnut saaffiginnipput). Aamma suliniutit ilaqutariinnut meerartalinnut saaffiginnittut amerlapput, suliniutilli ilaqutariinni inersimasunut saaffiginnittut ikinnerullutik. Ukiuni kingulliuneru- suni meeqqat ilaqutariillu meerartarlit aalajangersimasumik siunertaqarluni isumaginninnikkut sullitassatut pingaarutilittut toqqarneqarsimanerat takussutissiaq 2.6-imi naqissuserneqarporlusooq. Suliniuterpasut ingerlapput, suliniutillu suut pingaartinneqarnerat ersarippoq, ilutigitillugu

suliassaqarfimmi tamatumani sulisorpassuit oqassagunaraluarput suliniutit naammanngitsut, meeqqallu inuunerissaarnerulissappata suli suliassa-qaqisoq oqaatigisarlugu.

Soorlu suliniutit siunertaasa allaaserinerini saqqummersinneqartoq aamma matumani suliniutit inunnik isumaginninnermi sulialinnut, angajoqqaarsiaasartunut aammalu inersimasunut kajumissutsiminnik meeqqanik sullissisunut saaffiginnittut killilerujussuupput. Inersimasulli kajumissutsiminnik meeqqanik sullissisut ilaat naalakkersuisutiguunngitsumik suliniaqatigiiffiit aqputigalugit arlaatigut sungiusarneqartarsimasinnaapput, suliniutini taakkunannga aqunneqartuni sulisuugallartillutik.

Suliniutit ilaat inunnut assigiinngitsutigut suliniarfigisassatut isigisanut sammitinneqartut suliniutini allani aamma inissisimaratarsinnaapput, assersuutigalugu perorsaasunngorniat ilinniarfianni aammalu inunnik isumaginninnermi siunnersortinngornit ilinniarfianni (siulleq Ilulissaniippoq aappaalu Nuummiilluni), soorlu aamma sulisut peqatigiiffii assigiinngitsut aqputigalugit imaluunniit immikkut sammisaqarlutik ilinniaqqinnissamut neqerooruteqartarsinnaasoq, ikitsuinnarnit peqataaffigineqarsinnaasutut ingerlanneqartartunik. Suliniutit taakku suunerni imaluunniit qanoq annertutigineri pillugit paasissutissanik peqanngilagut.

Taamaakkaluartoq inunnik isumaginninnermi sulialinnik, angajoqqaarsiaasartunik aammalu kajumissutsiminnik suliaqartartunik ilinniar-titseqqittarnerup tunullinneqartutut isikkoqarnera tikkuassallugu pissutissaqarsorinarpoq. Meeqqanilli ilaqutariinnillu meerartalinnik amerlaner-nik aamma/imaluunniit pitsaanerusunik neqerooruteqarnissaaq kissaati-gigaanni, ilinniaqqinnissamut periarfissanik (imaluunniit apeqqutit naammassisassat aalajangersimalluinnartunut sammivilinnik) amerlaner-nik pitsaanernillu pilersitsinissaaq isumassarsiatsialaavoq. Taamaaliunngik-kaanni meeqqanut ilaqutariinnullu meerartalinnut suliniutit tunngaviati-gut pitsaasut annertuullu piviusunngortinniarnerni qaffasissumik pit-saassusilimmik suliaqartussat amingaatinerat pissutaalluni maangaan-ngartinneqarsinnaapput.

SULINIUTINIK PIGINNITTUUNEQ ANINGAASAQARNERLU

Suliniutit amerlanersaat kommuninit sisamaasunit aamma Ilaqutariinermut, Kultureqarnermut, Ilageeqarnermut Naligiissitaanermullu Naalakkersuisoqarfimmit pigineqarput (aqunneqarlutillu), affaat kommunit pigaat tallimararterutingajaallu Naalakkersuisoqarfiup pigalugit. Suliniutit sinneri (sisamararterutingajaat) naalakkersuisutiguunngitsumik suliniaqatigiiffinnit, peqatigiinnit namminersortunit il.il. kiisalu suliffinnit imminut pigisunit imaluunniit suliffinnit nammineq ingerlatsisunit assigiinngitsunit pigineqarput. Takuuk takussutissiaq 3.1.

Pingaartumik Kalaallit Meerartaat Foreningen Grønlandske Børn, Red Barnet, UNICEF aamma Nanu suliniutinik annernik arlalinik piginnittuupput, soorlu aamma suliffik imminut pigisoq ataaseq immikkorluinnaq ittoq taama ingerlataqartoq¹² kiisalu suliffiit nammineq pigisat assigiinngitsunik sulitiutillittut nalunaarsorsimapput.

12. Meeqqat Inuusuttullu Illuat Inneruulaq/Mælkebøtten, Nuummiittoq.

TAKUSSUTISSIAQ 3.1

Suliniutitik 2011-mi piginnittut. Amerlassusii %-inngornerilu.

	Qaa- suitsup	Qeq- qata	Sermer- sooq	Kujal leq	Nuna tamak- kerlugu	Ka- tillu- git	%
Kommuni	31	9	23	12	0	75	53
Naalakkersuisoqarfik	2	1	8	2	12	25	18
Kalaallit Røde Korsiat	0	0	0	1	0	1	1
Kalaallit Meerartaat FGB*	3	1	3	1	0	8	6
Red Barnet	3	0	2	0	1	6	4
UNICEF	0	0	0	0	2	2	1
Nanu	1	0	1	3	2	7	5
Meeqqat Inuunerissut	0	0	0	0	1	1	1
SORLAK	0	0	0	0	4	4	3
Suliffik imminut pigisoq	0	1	3	1	0	5	3
Suliffik nammineq pigineqartoq	1	1	3	1	0	6	4
Allat	0	0	0	0	0	0	0
Paasineqanngilaq	0	0	1	0	0	1	1
Katillugit	41	13	44	21	22	141	100

*FGB = Kalaallit Meerartaat Foreningen Grønlandske Børn.

ANINGAASALERSUINEQ

Suliniutitik assigiinngitsunik aningaasalersuinerup amerlasuutigut piginnittuuneq malitsigisarpa. Suliniutit tamarmik affangajaat kommuninit aningaasalersorneqarput, tallimarterutaasa missaat Ilaqutariinnermut, Kulturreqarnermut, Ilageeqarnermut Naligiissitaanermullu Naalakkersuisoqarfimmit aningaasalersorneqarlutik. Suliniutit sinnerisa ilaat ataasiakkaat soorlu Nordisk Ministerråd-imit aningaasalersorneqarput, aningaasartuutilli affaat aningaasaateqarfinnit assigiinngitsunit aningaasalersorneqarput (pingaartumik danskit aningaasaateqarfiinit) taakkulu affaat aningaasanik katersuiniarnernit aningaasalersorneqartarlutik. Suliniutit ilaat kommuninit, namminersorlutik oqartussanit aningaasaateqarfinnillu kattullugit aningaasalersorneqarput, soorluttaaq aamma suliniutit ilaat aningaasaateqarfiit aningaasanillu katersuiniarnernit katersat kattullugit aningaasalersortaraat (taamaattumik suliniutit aningaasalersorneqartut 159-iupput, naak suliniutit 141-ugaluartut). Naak ersarluttutut isikkoqarsinnaagaluartuq takuneqarsinnaavoq kommunit aamma Ilaqutariinnermut, Kulturreqarnermut, Ilageeqarnermut Naligiissitaanermullu Naalakkersuisoqarfik aningaasalersuinerup akisussaasuupput.

Takussutissiaq 3.2-mi takutinneqarpoq suliniutit kommuninit si-samaasunit nunamillu tamarmit aningaasalersorneqarnerusut. Soorlu kapitel 2-mi ersertoq suliniutit Qaasuitsup Kommuniani Kommuneqarfik Sermersuumilu amerlanersaapput. Aamma ersepoq suliniutit aningaasaa-teqarfinnit aningaasanillu katersuiniarnernit aningaasalersorneqartut Qeqqata Kommuniani ikinnerpaasut. Assigiinngissuteqarneranut peqqu-taasinnaasunik aalajangersimasunik ilisimasaqanngilagut.

TAKUSSUTISSIAQ 3.2

Kommunini sisamaasuni nunamillu tamarmi kikkut suliniutinut aningaasaler-suinerat. Amerlassusii %-inngornerilu.

	Qaasuitsup	Qeqqata	Sermer-sooq	Kujalleq	Nuna tamak-kerlugu	Ka-tillu-git	%
Kommuni	36	11	27	14	0	88	55
Naalakkersuiso-qarfik	2	2	2	2	16	24	15
Aningaasaateqar-fiit	5	1	5	5	4	20	13
Aningaasat katersuiniarner-neersut	5	1	5	5	4	20	13
Allat	0	0	0	0	4	4	3
Paasineqanngilaq	0	0	2	1	0	3	1
Katillugit	48	15	41	27	28	1591	100

1. Suliniutit artallit aningaasaliisartunit arlalinnit aningaasalersorneqarput.

Suliniutit amerlanersaasa 2011-mi qanoq akeqarnissaat pillugu paasissu-tissanik naammattunik pissarsiniarneq ajornarsimavoq. Naalakkersuisuti-guunngitsumik sulaniaqatigiiffiit aammalu suliniaqatigiiffiit namminer-sortut aningaasartuutissanut isertitassanullu siumoortumik missingersuu-siaat tamanut takutitassiaasanngillat, naak kommunit Namminersorlutillu Oqartussat taamaaliortaraluartut, taamaattumik takussutissiaq 3.2-mi taamaallaat takutinneqarpoq aningaasalersuineranut kikkut akisussaane-rsut, suliniutinullu aningaasartuutit qassiunersut takutinneqarnerani.

Takussutissiaq 3.3-mi ersepoq, suliniutit amerlanersaat aningaa-saliisartumit ataasiinnarmit aningaasalersorneqartartut. Suliniutit ataasiin-naanngitsumit aningaasaliiffigineqartartut amerlanertigut Qaasuitsup Kommunianiittuusalutillu Kommuneqarfik Sermersuumiittuusalput, kommuninilu allani marlunni qaqutigoornerullutik. Suliniutit nunamut tamarmut tunngasut, ataasiinnarmit aningaasalersorneqarajunnerupput.

TAKUSSUTISSIAQ 3.3

Kommunini sisamaasuni nunalu tamakkerlugu suliniutit suliaqartumit ataa-siinnarmit ataatsimilluunniit amerlanernit aningaalersorneqartartut pillugit takussutissiaq. Amerlassusii %-inngornerilu.

	Qaa- suitsup	Qeqqata	Sermer- sooq	Kujalleq	Nuna tamak- kerlugu	Ka- tillu- git	%
Aningaasaliisarteq							
ataaseq	29	11	31	15	17	103	73
Ataaseq sinnerlugu	7	2	9	4	4	26	18
Paasineqanngilaq	5	0	4	2	1	12	9
Katillugit	41	13	44	21	22	141	100

Suliniutit assigiinngitsut qanoq aningaasalersorneqarneri pillugit paasisat, suliniutit suunerinik siuliini allaaserineqartunut amerlasuutigut assingupput. Isumaginninnikkut suliniutit amerlanersaat, meeqanut inuusuttunullu sammitinneqartut kommuninit aningaasalersorneqarput (aqunneqarlutilu), suliniutillu tamanut samminerusut paasisitsiniaanerillu Namminersorlutik Oqartussani naalakkersuisoqarfinnit aningaasalersorneqarlutik (aqunneqarlutillu). Namminersorlutik oqartussat ataatsimoortumik kommuninut tapiissutaanni takujuminaappoq suliniutinut aningaasat qanoq amerlatigisut immikkoortinneqarsimanersut, taamaattumik Namminersorlutik Oqartussat aningaasaliissutaat takuneqarsinnaasuniit amerlaneroratarsinnaaput. Pineqartuni marluusuni taakkunani suliniutit ingerlareersuupput. Uanili mininneqarput ilaqutariinnut sullissivinni nutaani sulinerup aaqqissuunneqarnera, taakkunanimi suliassat nutaat sulinarniarneqarmata aammalu sulineq nutaamik aaqqissuunniarneqarluni.

Suliniutit immikkut illuinnartut, suliassanik aalajangersimasunik nutaaliornikkut suliniarfiusut, siusinnerusukkut suli aaqqiviginarneqarsimanngitsut, amerlanerit aningaasaateqarfinnit aningaasanillu katersuiniarnernit aningaasalersorneqartarput. Suliniutit pineqartut taasinnaasavut tassaapput meeqqanik (meeqqallu ilaqutaannik) sumiginnagaasimasunik sullissisunik ilinniagaqanngitsunik ilinniartitsinerit, meeqqanik nunaqarfimmiunik illoqarfinmi atualersussanik, kingusinnerusukkullu ilinniakkamik aallartitsiniartussanik, ilinniagaqalernissaat siunertarlugu ilitersuisoqartitsilluni sungiusaanerit, taamalu aamma meeqqat inooqataanikkut sanngiitsumik inissisimasut ilaqutariit attavigisartagassaat (assersuutit tamarmik Kalaallit Meerartaannit Foreningen Grønlandske Bornimeersuupput), tassaapput suliunitit ilutsimikkut nutaarluinnaat. Taakku saniatigut ornittakkat arlallit tassaapput suliniutit ilutsimikkut nutaarluin-

naat, illoqarfinni arlalinni assigiinngitsuni pilersinneqartartut (assersuutigalugu Red Barnet aamma Nanu), imaluunniit suliffeqarfiit nutaat suliffeqarfillu ilutsimikkut nutaat (imminut pigisut imaluunniit namminerluni pigisat).

Immaqa oqartoqarsinnaavoq aningaasaateqarfinnit aammalu aningaasanik katersuiniarnernit aningaasaliissutit suliniutinut ineriartortitseqqiffiusunut aammalu inooqatigiinnikkut ajornartorsiutinut nutaamik paasinnittaaseqarlernissamut atorneqarnerusartut. Tassunga atatillugu oqaatigineqarsinnaavoq, Namminersorlutik Oqartussat ukiuni kingulliunerusuni tikkuartarmassuk Kalaallit Nunaanni isumaginninnikkut ikiorseeriaaseq allannguiffiussappat, kalaallit inuinnaat suleqataaneruseriaqartut (tassa inooqataannikkut ajornartorsiutinut, kajumissutsimik sulinermut, suliniutissanut nutaanut atugassanik aningaasanik katersuiniarnermut paasinnittaaseq eqqarsaatigalugu), taamaaliornikkut amerlanerit akissusaaqataalerlutik inooqitaanikkullu sanngiitsumik inissisimasut atugaannut akuunerulerlutik, taamaaliornikkut inooqataannikkut akissusaaanerup ataatsimoorluni suleqataaffiginissaata pisariqarnera paasineqarneruleqqullugu.

SULINIUTIT ANINGAASAATEQARFINNIT TAPIIFFIGINEQARTARTUT

Suliniutinut nalunaarsorneqartunit 141-uusunit minnerpaamik 20-t aningaasaateqarfinnit tapiiffigineqartarput, ilaat aningaasaateqarfimmit ataasiinnarmut tapiiffigineqartarlutik, taakku ilaat aningaasanik katersuiniarnernit taperneqarsinnaasarput imaluunniit kommunimit imaluunniit Namminersorlutik Oqartussanit taperneqarsinnaasarlutik.

Suliniutit aningaasaateqarfinnit tapiiffigineqartartut (tapiissutinik allanik taperneqarsimasinnaasut) kommuninut allanut naleqqiullugu Qeqqata Kommuniiani ikinnerupput. Takuuk takussutissiaq 3.4.

Suliniutit aningaasaateqarfinnit tapiiffigineqartartut illoqarfinniinnerupput, ataasiakkaalli illoqarfinni nunaqarfinnilu ingerlanneqarlutik (pingaartumik Qaasuitsup Kommuniiani).

TAKUSSUTISSIAQ 3.4

Kommunini sisamaasuni suliniutit aningaasaateqarfinnit tapiiffigineqartartut. Amerlassusii %-inngornerilu.

	Amerlassusii	%-inngorlugit
Qaasuitsup Kommunian	9	28
Qeqqata Kommunian	5	16
Kommuneqarfik Sermersooq	9	28
Kommune Kujalleq	9	28
Katillugit	32	100

SULINIUTIT ANINGAASAATEQARFINNIT TAPIIFFIGINEQARTUT SULLINNIAGAAT

Suliniutini aningaasaateqarfinnit aningaasalersorneqartuni sullinniakkat, tunngaviatigut suliniutit siuliini allaaserineqartut sullinniagaannut assingupput. Suliniutit aningaasaateqarfinnit tapiiffigineqartartut ilaqutariinnut meerartalinnut tapersersuiniutitut amerlanertigut aaqquissuunneqartarput, soorluttaaq aamma annikikkaluamik inunnik isumaginninnermik suliaqartut assigiinngitsut suliniarfiginerat tapiiffigineqartartoq.

TAKUSSUTISSIAQ 3.5

Suliniutit aningaasaateqarfinnit tapiiffigineqartut sullinniagaat. Amerlassusii %-inngornerilu.

	Amerlassusii	%-inngorlugit
Innuttaasut ataatsimut isigalugit	1	4
Ilaqutariit meerartallit (meeqqat taama-tuttaaq aamma inersimasut)	8	29
Ilaqutariit inersimasortaat	0	0
Meeqqat ukioqanngitsuniit arfinilinnik ukiullit	4	14
Meeqqat arfineq-marluniit 13-inik ukiullit	6	21
Inuusuttut 14-iniit 17-inik ukiullit	6	21
Sulisut assigiinngitsut	2	7
Inersimasut kajumissutsiminnik meeqqanik sullissisut	0	0
Angajoqqaarsiaasartut	0	0
Allat	1	4
Katillugit	28	100

Suliniutit tamarmik aammalu suliniutit aningaasaateqarfinnit tapiiffigineqartut assignngissutigineqarpaasaat tassaavoq meeqqat ukiui tapiissuteqarnikkut suliniarfigineqartut. Suliniutit aningaasaateqarfinnit tapiiffigineqartut meeqqanut ukioqanngitsuniit arfinilinnik ukiulinnut sammitineqarnerupput, suliniutinut tamanut naleqqiullutik. Takuuk takussutissiaq 3.5.

SULINIUTIT ANINGAASAATEQARFINNIT
TAPIIFFIGINEQARTUT SIUNERTAAT

Suliniutit aningaasaateqarfinnit tapiiffigineqartartut qiviarutsigit, takussutissiaq 3.6, takusinnaavarput suliniutit aningaasaateqarfinnit tapiiffigineqartartut suliniutinut tamanut naleqqiullutik, sullinniakkatut saaffigisaat aalajangersimanerusartut. Ersersitarli taanna suliniutit ikitsuinnaat tun-ngavigalugit saqqummerpoq, soorlu aamma suliniuteqaratarsinnaasoq takussutissiami ilanngunneqanngitsunik assignngitsunilli tapiiffigineqartunik.

TAKUSSUTISSIAQ 3.6

Suliniutit aningaasaateqarfinnit tapiiffigineqaratut siunertaat. Amerlassusii %-inngornerilu.

	Amerlassusii	%-inngorlugit
Maanna pisut pillugit inunnik ataasiakkaanik imaluunniit inuttut ajornartorsiutit ilinnik siunnersuineq ilitsersuinerlu (katsorsaanerungitsaq)	7	29
Immikkut ittunut inuttut ataasiakkaatut imaluunniit inooqatigiinnikkut ajornartorsiutit ilinnik ikiorsiineq	0	0
Inunnik ataasiakkaanik katsorsaaneq	0	0
Inunnik ataasiakkaanik tapersersuineq (ilitsersuisoqarluni sungiusar-neq)	3	13
Ilaqutariinnik katsorsaaneq	0	0
Paasisitsiniaanikkut ilitsersuinikkullu pitsaaliuineq	2	8
Angajoqqaarsiaasartunik ilinniartitsineq	0	0
Sulisunik ilinniartitsineq/ilinniartitseqqinneq	2	8
Isummertortaatsimik allannguiniarneq, meeqqat atugaat pisinnaati-taaffilu	1	4
Ormittakkat	3	13
Inooqataanikkut ajornartorsiornermi naamma pisuni inigis-aq/unnuineq	0	0
Piffissami sivisunerusumi najugaq (ass. meeqqat angerlarsimaffiat)	1	4
Immikkut ilikkagaqarnissaq siunertarlugu atuarfimmi atuarneq	0	0
Angerlarsimaffiup avataani misigisisassat	5	21
Katillugit	24	100

Takuneqarsinnaavoq suliniutit amerlanersaasa ajornartorsiutit maanna pisut imaluunniit inooqataanikkut ajornartorsiutit aallaavigalugit siunner-suineq ilitersuinerlu (katsiorsaanerunngitsaq) siunertarigaat. Meeqqat angerlarsimaffii, immikkut illuinnartunik ajornartorsiornermi ikiorsiineq aammalu ilaqutariinnik katsorsaaneq siunertatut qaqutigunnaq taaneqar-tarput. Tassa imaappoq suliniutit aningaasaateqarfinnit tapiiffigineqartar-tut nalinginnaanerusunik siunertaqarluni suliuniutaasartut, soorlu aamma suliniutit tasaanerusartut suliniummut aningaasassaarunnermi ajoqu-taanngitsumik unitsinneqarsinnaasut.

Ilitsersuisoqarluni sungiusaanernik, pitsaaliuinernik, isummer-taatsimik allannguiniarnernik, ornittakkanik angerlarsimaffiullu avataani misigisaqarnissanik suliniuteqartut amerlangaatsiartut tapiiffigineqartar-put.

TAKUSSUTISSIAQ 3.7

Suliniutit qanoq ilusillit aningaasaateqarfinnit tapiiffigineqartarpat. Amerlas-susii %-inngornerilu.

	Amerlassusii	%-inngorlugit
Ornittagaq	2	10
Meeqqat angerlarsimaffiat	1	5
Isummersortaatsimik allannguiniarluni suliniutit	2	10
Sulisunik ilinniartitsineq	2	10
Anaananut naartusunut neqeroorutit	1	5
Meeqqanik/inuusuttunik kinguaassiuutitigut innarlerneqarsima-sunik ikiorsiineq	1	5
Meeqqanik inuusuttunillu sullissinnermi pitsaaliuiniarluni suliniutit	4	19
Ilitsersuisoqarluni sungiusarneq	3	14
Aasaanerani aallarsimaarneq	1	5
Sunngiffimmi sammisaqartitsineq	1	5
Allat	3	14
Katillugit	21	100

Takussutissiaq 3.7-imi takutinneqarput suliniutit qanoq ittut aningaasaa-teqarfinnit tapiiffigineqartarnersut. Uanissaaq aamma eqqaamaqquneqar-poq imaalluarsinnaasoq suliniuteqartoq ilanngutinngitsuukkatsinnik, tassami oqartussaasut assigiinngitsut suliniummut pineqartumut aningaa-saliisuusinnaammata, imaluunniit suliniummi pingaartitatut paasisarput kisiat nalunaarsorsimagatsigu. Allamik takkuitsuugaqarsinnaanerput pia-reersimaffigalugu oqarsinnaavugut aammaarluni takutinneqartoq suliassat aalajangersimalluinnartut pingaarnerutillugit aningaasaateqarfiit tapiisar-

tut, kiisalu suliniutip ingerlaqqinnissaanut aningaasatigut periarfissaarun-
nermi suliniutit imaaliallaannaq unitsinneqarsinnaasut aningaasaateqarfiit
tapiiffiginerusaraat.

ATUAKKAT NAJOQQUTASSARSIORFIIT

- Bedre Børneliv (2009): *Et børnehus i Grønland*. Nuuk: Bedre Børneliv.
- Bedre Børneliv (2011): Uani takuneqarsinnaavoq: [//www.mibb.gl/](http://www.mibb.gl/). Kingullermik alakkarterneqarpoq: 29. marts 2011.
- Berliner, P. (2009): *Evaluering af projekt Paamiut Asasara 2009*. København: Københavns Universitet.
- Berliner, P. (2001): *MATU-projektet. Evalueringsrapport*. København: Københavns Universitet.
- Christensen, E., L.G. Kristensen & S. Baviskar (2009): *Børn i Grønland. En kortlægning af 0-14-årige børns og familiers trivsel*. København: SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd, 09:01.
- Deloitte (2011): *Analyse og evaluering af døgninstitutionsområdet. Afrapportering*. Nuuk: Departementet for Sociale Anliggender.
- Departement for Familie og Sundhed (2008): *Redegørelse om støtte og tilskud på børne- og ungeområdet*. Nuuk: Departement for Familie og Sundhed.
- Departement for Sociale Anliggender (2010): *Tryk barndom 2010. Strategi for en særlig indsats på børneområdet for 2010*. Nuuk: Departement for Sociale Anliggender.
- Foreningen Grønlandske Børn (2011): Uani takuneqarsinnaavoq: <http://www.fgb.dk/>. Kingullermik alakkarterneqarpoq: 29. marts 2011.
- Grønlands Selvstyre (2011): *Finanslov 2011*. Nuuk: Grønlands Selvstyre.

- Grønlands Selvstyre (2011): *Forslag til Finanslov for 2011*. Nuuk: Grønlands Selvstyre.
- Grønlands Statistik (2011): *Stigende folketal – flere udenlandske statsborgere. Befolkning* 2011:01. Nuuk: Grønlands Statistik.
- Kalaallit Røde Korsiat (2011): Uani takuneqarsinnaavoq: <http://krk.gl/home/>. Kingullermik alakkarterneqarpoq: 29. marts 2011.
- KANUKOKA Indgang til informationer fra De Grønlandske Kommuner Landsforening (2011): Uani takuneqarsinnaavoq: <http://www.kanukoka.gl/da>. Kingullermik alakkarterneqarpoq: 3. marts 2011.
- Kommune Kujalleq (2011): *Budget 2011*. Qaqortoq: Kommune Kujalleq.
- Kommune Kujalleq (2010): *Budget 2010*. Qaqortoq: Kommune Kujalleq.
- Kommune Kujalleq (2011): Uani takuneqarsinnaavoq: <http://www.kujalleq.gl/dansk/index-dansk.htm>. Kingullermik alakkarterneqarpoq: 22. marts 2011.
- Kommuneqarfik Sermersooq (2011): *Budget 2011*. Nuuk: Kommuneqarfik Sermersooq.
- Kommuneqarfik Sermersooq (2010): *Børne- og Familiepolitik 2010-april 2013*. Nuuk: Kommuneqarfik Sermersooq.
- Kommuneqarfik Sermersooq (2010): *Paamiut Asasara. Forretningsplan for projekt Asasara 2010-2012*. Nuuk: Kommuneqarfik Sermersooq.
- Kommuneqarfik Sermersooq (2011): Uani takuneqarsinnaavoq: <http://www.sermersooq.gl/da/default.aspx>. Kingullermik alakkarterneqarpoq: 15. marts 2011.
- MIPI – Videnscenter om Børn og Unge (2010): *Kortlægning af den sociale indsats på børne-, unge- og familieområdet i Grønland*. Nuuk: MIPI – Videnscenter om Børn og Unge.
- MIPI – Videnscenter om Børn og Unge (2011): Uani takuneqarsinnaavoq: <http://mipi.nanoq.gl/>. Kingullermik alakkarterneqarpoq: 3. marts 2011.
- Nanoq Grønlandsselvstyre (2011): Uani takuneqarsinnaavoq: <http://dk.nanoq.gl/>. Kingullermik alakkarterneqarpoq: 29. marts 2011.
- Nanu Børn (2010): *Nanubørn 2010 – Året der gik*. Nuuk: Nanu Børn.
- Nanu Børn (2011): Uani takuneqarsinnaavoq: <http://www.nanuboern.gl/>. Kingullermik alakkarterneqarpoq: 29. marts 2011.
- PAARISA. *Årsplan 2009*. Nuuk: PAARISA.

- PAARISA – Center for Folkesundhed (2011): Uani takuneqarsinnaavoq: http://www.paarisa.gl/home/paarisa_pillugu.aspx Kingullermik alakkarterneqarpoq: 15. marts 2011.
- Qaasuitsup Kommunia (2011): *Budgetberegning 2010*. Ilulissat: Qaasuitsup Kommunia.
- Qaasuitsup Kommunia (2011): *Forebyggelsesplan for 2011*. Ilulissat: Qaasuitsup Kommunia.
- Qaasuitsup Kommunia (2011): *Qaasuitsup Kommunia. Budget 2011. Budgettal på Hovedområder*. Ilulissat: Qaasuitsup Kommunia.
- Qaasuitsup Kommunia (2011): Uani takuneqarsinnaavoq: <http://www.qaasuitsup.gl/da-DK>. Kingullermik alakkarterneqarpoq: 22. marts 2011.
- Qeqqata Kommunia (2011): *Budget 2011, samt overslagsårene 2012-2014*. Sisimiut: Qeqqata Kommunia.
- Qeqqata Kommunia (2011): *Budget 2010, samt overslagsårene 2011-2013*. Sisimiut: Qeqqata Kommunia.
- Qeqqata Kommunia (2011): Uani takuneqarsinnaavoq: <http://www.qeqqata.gl/>. Kingullermik alakkarterneqarpoq: 22. marts 2011.
- Red Barnet (2010): *Årsberetning 2010*. København: Red Barnet.
- Red Barnet Grønland (2011): Uani takuneqarsinnaavoq: http://www.redbarnet.dk/Danmark_og_Grønland/Grønland.aspx. Kingullermik alakkarterneqarpoq: 29. marts 2011.
- Sermitsiaq (2010): *Ny børn og unge forening i Illoqqortoormiut*. Uani takuneqarsinnaavoq: <http://sermitsiaq.ag/indland/article142342.ece>. Alallarterneqarpoq: 22. marts 2011.
- Skatte- og Velfærdskommissionen (2011): *Vores velstand og velfærd kræver handling nu*. Nuuk: Selvstyret.
- UNICEF (2011): *Børn i Grønland. Samarbejdsprojektet mellem Selvstyret og UNICEF Danmark*. Slides fra præsentation af projektet. UNICEF.
- UNICEF Danmark (2011): Uani takuneqarsinnaavoq: <http://unicef.dk/nyheder/nyhed/historisk-aftale-om-boerns-vilkaar-mellem-groenlands-selvstyre-og-unicef>. Alallarterneqarpoq: 29. marts 2011.
- Valhalla (2011): Uani takuneqarsinnaavoq: http://valhalla.norden.org/links/groenlands-ungdoms-faellesraad-sorlak?set_language=no. Alallarterneqarpoq: 3. marts 2011.

SFI PILLUGU NALUNAARUSIAQ 2010 MEERSOQ

SFI-p nalunaarusiarisartagai pisarineqarsinnaapput imaluunniit www.sfi.dk miit qarasaasiakkut pissarsiarineqarsinnaallutik. Nalunaarusiat ataasiakkaat internetikkut taamaallaat saqqummersinneqarnikuupput, tamannalu matuma kinguliini allattukkani takuneqarsinnaavoq.

- 10:01 Henriksen, A.C.: *Coaching af sygedagpengemodtagere. En pilotundersøgelse med eksperimentelt design.* 69 sider. ISBN: 978-87-7487-961-9. Kr. 70,00.
- 10:02 Lausten, M., Mølholt, A.-K., Hansen, H. & Jensen, V.M.: *Introduktion til dialogprojektet. Dialoggruppe – om forebyggelse som alternativ til anbringelse. Delrapport 1.* 97 sider. ISBN: 978-87-7487-962-6. Kr. 100,00.
- 10:03 Christensen, E.: *Grønlandske børn i Danmark.* 87 sider. ISBN: 978-87-7487-963-3. Kr. 90,00.
- 10:04 Henriksen, A.C.: *Vej til beskæftigelse. En kvalitativ undersøgelse af indsatser over for ikke-arbejdsmarkedsparede kontanthjælpsmodtagere.* 132 sider. ISBN: 978- 87-7487-964-0. Kr. 130,00.
- 10:05 Gensby, U. & Thuesen, F.: *På vej mod job efter en arbejdsskade. En evaluering af arbejdsskadestyrelsens Fastholdelsescenter.* 128 sider. ISBN: 978-87-7487-965-7. Kr. 120,00.

- 10:06 Egelund, T., Jakobsen, T.B., Hammen, I., Olsson, M. & Høst, A.: *Sammenbrud i anbringelser af unge. Erfaringer, forklaringer og årsagerne bag*. 376 sider. ISBN: 978-87-7487-966-4. Kr. 375,00.
- 10:07 Bach H.B. & Henriksen A.C.: *Gravides sygefravær*. 126 sider. ISBN: 978-87-7487-967-1. Kr. 130,00.
- 10:08 Bach H.B.: *Gravid og Fængselsbetjent*. 36 sider. ISBN: 978-87-7487-968-8. Netpublikation.
- 10:09 Madsen, M.B, Holt, H., Jonassen, A.B. & Schademan, H.K.: *Kvinder og mænd i den offentlige sektor. Karrieremønstre, lederønsker og ledermuligheder*. 274 sider. ISBN: 978-87-7487-969-5. Kr. 270,00.
- 10:10 Larsen, M.: *Lønforskelle mellem kvinder og mænd i 2007. Analyser for lønkommissionen*. 86 sider. ISBN: 978-87-7487-970-1. Kr. 90,00.
- 10:11 Thuesen, F.: *Ledelsen og motivation i den offentlige sektor. Et litteraturstudium*. 100 sider. ISBN: 978-87-7487-971-8. Kr. 100,00.
- 10:12 Deding, M. & Holt, H. (red.): *Hvorfor har vi lønforskelle mellem kvinder og mænd? En antologi om ligeløn i Danmark*. 246 sider. ISBN: 978-87-7487-972-5. Kr. 250,00.
- 10:13 Knudsen, L. & Nielsen, V.L.: *Effekten af kommunernes forebyggende foranstaltninger for unge. Forebyggende foranstaltninger i eget miljø sammenlignet med anbringelse uden for hjemmet*. 152 sider. ISBN: 978-87-7487-973-2. Vejledende pris: 150,00 kr.
- 10:14 Lausten, M., Hansen, H. & Albæk Nielsen, A.: *Udsatte børnefamilier i Danmark*. 212 sider. ISBN: 978-87-7487-976-3. Netpublikation.
- 10:15 Christensen, G., Mikkelsen, M.F., Pedersen, K.B. & Amilon, A.: *Boligsociale indsatser og buslejestøtte. Kortlægning og programevaluering af Landsbyggefondens 2006-10-pulje*. 164 sider. ISBN: 978-87-7487-977-0. Vejledende pris 160,00 kr.
- 10:16 Bengtsson, S., Mateu, N.C. & Høst, A.: *Blinde børn – integration eller isolation? Blinde børns trivsel og vilkår i hjemmet, fritiden og skolen*. 136 sider. ISBN: 978-87-7487-978-7. Vejledende pris 140,00 kr.
- 10:17 Bengtsson, S., Mateu, N.C. & Høst, A.: *Blinde og stærkt svagsynede. Barrierer for samfundsdeltagelse*. 122 sider. ISBN: 978-87-7487-979-4. Vejledende pris: 120,00 kr.
- 10:18 Ellerbæk, L.S. & Thuesen, F.: *Projekt arbejdsplads for højtuddannede. Følgeforskning for Region Midtjylland*. 99 sider. ISBN: 978-87-7487-980-0. Vejledende pris: 100,00 kr.

- 10:19 Jakobsen, V. & Ellerbæk, L.S.: *Løn- og arbejdsforhold for kvinder og mand i køkefaget*. 71 sider. ISBN: 978-87-7487-981-7. Netpublikation.
- 10:20 Ottosen, M.H., Andersen, D., Nielsen, L.P., Lausten, M. & Stage, S.: *Børn og unge i Danmark. Velfærd og Trivsel 2010*. 155 sider. ISBN: 978-87-7487-982-4. Vejledende pris: 260,00 kr.
- 10:21 Kofod, J.E., Benwell, A.F., Kjær, A.A.: *Hjemvendte soldater. En interviewundersøgelse*. 76 sider. ISBN: 978-87-7487-983-1. Netpublikation.
- 10:22 Lausten, M., Mølholt, A.-K., Hansen, H., Heiner Schmidt, L. & Aaquist, M.: *Forebyggende foranstaltninger 0-4 år. Dialoggruppe – om forebyggelse som alternativ til anbringelse. Delrapport 2*. 184 sider. ISBN: 978-87-7487-984-8. Vejledende pris: 195,00 kr.
- 10:23 Christensen, E., Lindstrøm, M. & Mølholt, A.-K.: *Efterværn for voldsudsatte kvinder. Krisecentrenes støtte og hjælp til kvinder, som flytter fra centrene*. 95 sider. ISBN: 978-87-7487-985-5. Vejledende pris: 100,00 kr.
- 10:24 Jensen, V.M. & Nielsen, L.P.: *Vejle til ungdomsuddannelse 1. Statistiske analyser af folkeskolens betydning for unges påbegyndelse og gennemførelse af en ungdomsuddannelse*. 211 sider. ISBN: 978-87-7487-986-2. Netpublikation.
- 10:25 Espersen, L.D.: *Bekymrende identiteter. Ph.d.-afhandling*. 260 sider. ISBN: 978-87-7487-987-9. Vejledende pris: 100,00 kr.
- 10:26 Høgelund, J., Tørslev, M.K. & Weibel, K.: *Sygemeldte og fortidspensionister med handicap. Jobcentermedarbejderes perspektiver på jobcentrenes indsats*. 101 sider. ISBN: 978-87-7487-986-6. Vejledende pris: 100,00 kr.
- 10:27 Lyk-Jensen, S.V., Jacobsen, J. & Heidemann, J.: *Soldater – før, under og efter udsendelse. Et litteraturstudie*. 92 sider. ISBN: 978-87-7487-989-3. Netpublikation.
- 10:28 Thuesen, F., Holt, H., Jensen, S. & Brink Thomsen, L.: *Virksomheders sociale engagement*. 172 sider. ISBN: 978-87-7487-990-9. Vejledende pris: 170,00 kr.
- 10:29 Jakobsen, V. & Liversage, A.: *Køn og etnicitet i uddannelsessystemet. Litteraturstudier og registerdata*. 175 sider. ISBN: 978-87-7487-991-6. Vejledende pris: 176,00 kr.
- 10:30 Christoffersen, M.N.: *Børnemishandling i hjemmet*. 120 sider. ISBN: 978-87-7487-992-3. Netpublikation.

- 10:31 Jakobsen, T.B., Hammen, I. & Steen, L.: *Efterværn – støtte til tidligere anbragte unge*. 94 sider. ISBN: 978-87-7487-993-0. Vejledende pris: 90,00 kr.
- 10:32 Korzen, S., Fisker, L. & Oldrup, H.: *Vold mod børn og unge i Danmark. En spørgeskemaundersøgelse blandt 8.-klasses-elever*. 127 sider. ISBN: 978-87-7487-994-7. Netpublikation.
- 10:33 Mateu, N.C.: *Hjælpeplanen for spilleafhængige. Kortlægning af telefonsamtaler i Danmark og Norge i perioden 2008-2009*. 50 sider. ISBN: 978-87-7487-995-4. Netpublikation.
- 10:34 Egelund, T., Böcker Jakobsen, T. & Steen, L.: *"Det er jo min familie!" Beretninger fra børn og unge i slægtspleje*. 126 sider. ISBN: 978-87-7487-996-1. Vejledende pris: 120,00 kr.
- 10:35 Christensen, E.: *Alkoholproblemer og partnervold*. 48 sider. ISBN: 978-87-7487-997-8. Vejledende pris: 50,00 kr.
- 11:01 Liversage, A., Jakobsen, V. & Rode Hansen, I.: *"Det var ikke nemt, men jeg klarede det!" Interviewundersøgelse med etniske minoritetskvinder om uddannelse*. 156 sider. ISBN: 978-87-7119-000-7. Vejledende pris: 150,00 kr.
- 11:02 Filges, T. & Holt, H.: *AC-arbejdskraft i den vestlige del af Region Midtjylland. Muligheder og barrierer*. 96 sider. ISBN: 978-87-7119-001-4. Vejledende pris: 90,00 kr.
- 11:03 Lausten, M., Mølholt, A.-K., Hansen, H., Heiner Schmidt, L. & Aaqvist, M.: *Forebyggende foranstaltninger 5-9 år. Dialoggruppe – om forebyggelse som alternativ til anbringelse. Delrapport 3*. 184 sider. ISBN: 978-87-7119-002-1. Vejledende pris: 180,00 kr.
- 11:04 Jacobsen, J. & Lindstrøm, M.: *Lokal integration af førtidspensionister*. 110 sider. ISBN: 978-87-7119-003-8. Vejledende pris: 110 kr.
- 11:05 Deding, M. (red.): *Forskning om tvang i misbrugsbehandling. En kortlægning foretaget af SFI Campbell*. 110 sider. ISBN: 978-87-7119-004-5. Netpublikation.
- 11:06 Oldrup, H., Lindstrøm, M. & Korzen, S.: *Vold mod førskolebørn. Praksis og barrierer for opsporing og underretning*. 110 sider. ISBN: 978-87-7119-005-2. Netpublikation.
- 11:07 Christensen, E.: *Væk fra Grønland. Udsatte grønlandere, der er flyttet til Danmark med deres børn*. 88 sider. ISBN: 978-87-7119-006-9. Vejledende pris: 90,00 kr.

- 11:08 Brink Thomsen, L. & Høgelund, J.: *Handicap og beskæftigelse. Udviklingen mellem 2002 og 2010*. 140 sider. ISBN: 978-87-7119-007-6. Vejledende pris: 140,00 kr.
- 11:09 Bengtsson, S., Hansen, H. & Røgeskov, M.: *Børn med en funktionsnedsættelse og deres familier. Den første kortlægning i Norden*. 108 sider. ISBN: 978-87-7119-008-3. Vejledende pris: 110,00 kr.
- 11:10 Vitus, K. & Kjær, A.A.: *PSP-samarbejdet. En kortlægning af PSP-Frederiksberg, Odense, Amager og Esbjerg*. 201 sider. ISBN: 978-87-7119-009-0. Netpublikation.
- 11:11 Graversen, B.K.: *Tættere på arbejdsmarkedet? Om effektmåling af beskæftigelsesindsatsen for ikke-arbejdsmarkedssparate ledige*. 78 sider. ISBN: 978-87-7119-010-6. e-ISBN: 978-87-7119-048-9. Vejledende pris: 70,00 kr.
- 11:12 Andersen, D., Thomsen, R., Langhede, A.P., Albæk Nielsen, A. & Toft Hansen, A.: *Skolernes samarbejde. Kortlægning af skolernes kontakt med kommunale forvaltninger og andre institutioner*. 249 sider. ISBN: 978-87-7119-011-3. Netpublikation.
- 11:14 Christoffersen, M.N. & Hammen, I.: *ADHD-indsatser. En forskningsoversigt*. 129 sider. ISBN: 978-87-7119-013-7. Vejledende pris: 130,00 kr.
- 11:15 Oldrup, H., Korzen, S., Lindstrøm, M. & Christoffersen, M.N.: *Vold mod børn og unge. Hovedrapport*. 95 sider. ISBN: 978-87-7119-014-4. Vejledende pris: 90,00 kr.
- 11:16 Rostgaard, T., Bjerre, L., Sørensen, K. & Rasmussen, N.: *Omsorg og etnicitet. Nye veje til rekruttering og kvalitet i aldreplejen*. 207 sider. ISBN: 978-87-7119-015-1. Vejledende pris: 200,00 kr.
- 11:17 Bengtsson, S., Alim, W., Holmskov, H. & Lund, A.: *Sociale indsatser til mennesker med ADHD. En kortlægning*. 166 sider. ISBN: 978-87-7119-017-5. e-ISBN: 978-87-7119-040-3. Vejledende pris: 160,00 kr.
- 11:18 Böcker Jakobsen, T., Langhede, A.P. & Sørensen, K.: *Lige muligheder – støtte til udsatte børn og unge. Evalueringsrapport 1: Beskrivelse af igangsatte forsøgsprojekter*. 87 sider. ISBN: 978-87-7119-016-8. Netpublikation.
- 11:19 Albæk, K. & Brink Thomsen, L.: *Er kvindefag lavtlønsfag? En analyse af sammenhængen mellem løn og andelen af kvinder i enkelte arbejdsfunktioner*. 97 sider. ISBN: 978-87-7119-018-2. Vejledende pris: 97,00 kr.

- 11:20 Knudsen, L. & Egelund, T.: *Effekter af slægtspleje. Slægtsanbragte børn og unges udvikling sammenlignet med plejebørn fra traditionelle plejefamilier*. 161 sider. ISBN: 978-87-7119-019-9. Vejledende pris: 160,00 kr.
- 11:21 Kofod, J., Dyrvig, T.F., Markwardt, K., Lagoni, N., Bille, R., Termansen, T., Christiansen, L., Toldam, E.J. & Vilshammer, M.: *Prostitution i Danmark*. 395 sider. ISBN: 978-87-7119-020-5. Vejledende pris: 390,00 kr.
- 11:22 Brink Thomsen, L. & Høgelund, J.: *Handicap og beskæftigelse i 2010. Regionale Forskelle*. 68 sider. ISBN: 978-87-7119-021-2. e-ISBN: 978-87-7119-022-9. Vejledende pris: 60,00 kr.
- 11:23 Amilon, A.: *Supplerende arbejdsmarkedspension. Hvorfor vælger eller fravalger fortidspensionister ordningen?* 92 sider. ISBN: 978-87-7119-023-6. e-ISBN: 978-87-7119-024-3. Vejledende pris: 90,00 kr.
- 11:24 Christensen, E. & Hansen, H.: *Den sociale indsats for børn og unge i Grønland. Kortlægning af aktiviteterne 2011*. 44 sider. ISBN: 978-87-7119-025-0. e-ISBN: 978-87-7119-026-7. Vejledende pris: 40,00 kr.
- 11:25 Lyk-Jensen, S.V., Weatherall, C.D., Heidemann, J., Damgaard, M. & Glad, A.: *Soldater før og under udsendelse. En kortlægning*. 190 sider. e-ISBN: 978-87-7119-028-1. Netpublikation.
- 11:26 Ottosen, M.H. & Stage, S.: *Dom til fælles forældremyndighed. En evaluering af forældreansvarsloven*. 257 sider. ISBN: 978-87-7119-029-8. e-ISBN: 978-87-7119-030-4. Vejledende pris: 250,00 kr.
- 11:28 Chistensen, E. & Hansen, H.: *Kalaallit nunaanni meeqqanut inuusut-tunullu isumaginninnikkut suliniutit*. 46 sider. ISBN: 978-87-7119-033-5. e-ISBN: 978-87-7119-034-2. Vejledende pris: 40,00 kr.
- 11:29 Lausten, M., Mølholt, A.-K., Hansen, H., Vammen, K.S., Schmidt, L.H. & Legendre, A.-C.: *Forebyggende foranstaltninger 10-13 år. Dialoggruppe – om forebyggelse som alternativ til anbringelse. Delrapport 4*. 184 sider. ISBN: 978-87-7119-036-6. e-ISBN: 978-87-7119-037-3. Vejledende pris: 180,00 kr.
- 11:30 Bengtsson, S.: *Danmark venter stadig på sin psykiatireform. Et rids af udviklingen de seneste årtier*. 78 sider. ISBN: 978-87-7119-038-0. e-ISBN: 978-87-7119-039-7. Vejledende pris: 70,00 kr.

KALAALLIT NUNAANNI MEEQQANUT INUUSUTTUNULLU ISUMAGINNINNIKKUT SULINIUTIT

2011-MI SULINIUTINIK MISISSUINEQ

Matuminnga nalunaarusiornikkut siunertaavoq Kalaallit Nunaanni meeqqanut inuusuttunullu isumaginninnikkut suliniutit 2011-mi ingerlanneqartut pillugit tamakkiisumik takussutissiinissaq.

Misissuineramik aningaasalersuisuuvog Villum Fonden paasissutissallu saqqummiunneqartut Namminersortutik Oqartus-sat nunamilu kommunit sisamaasut 2011-mut aningaasartuutissanut isertitassanullu siumoortumik missingersuusiaan-nik tunngaveqarput. Taakku saniatigut paasissutissat suliffinnit imminut pigisunit, suliffinnit nammineq ingerlatsisunit, suliniaqatigiiffinnillu naalakkersuisutiguunngitsunit, kiisalu kattuffinnit peqatigiiffinnillu namminersortunit katersorneqar-simapput. Paasissutissat suliniutinit assigiinngitsunit katillugit 141-nit pissarsiarineqarput.

Suliniutit amerlanersaat ukioq kaajallallugu ingerlasarput imaluunniit ukiut tamaasa ukiup qanoq ilinerani aalajanger-simasumi ingerlasarlutik, nukiillu ilarujussui ulluunerani paaqqinnittarfinnik meeqqallu angerlarsimaffinnik pilersitsiner-mut ingerlatsinermullu atorineqarput. Suliniutit Namminersortutik Oqartussanit kommuninillu aningaasalersorneqartut tassaagajupput pilersaarutaareersut aammalu isumaginninnikkut aaqjissuussaanermut ilaareersut, suliniutilli nutaat ileqquusunik malinninnginnerusut amerlanertigut suliffeqarfinnit imminut pigisunit namineralu ingerlatsisunit kiisalu suli-niaqatigiiffinnit naalakkersuisutiguunngitsunit suliniutigineqartarlutik.

Suliniarfigineqartut pingaarnersaraat ilaqutariit meerartallit. Suliniutit inunnik isumaginninnermi sulisut ilinniarteqqinnis-saannik siunertaqartut ikitsuinnaapput aammalu nunaqarfinnuinnaq sammitinneqartut ikitsuinnaallutik.